

«ԱՍԿԵ ԳՐՈՒՊ» ԲԲԸ

**Ֆինանսական հաշվետվություններ
2020թ. և 2019թ. համար**

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն	3
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություններ	6
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություններ	7
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություններ	8
Դրամական հոսքերի մասին հաշվետվություններ	9
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	10

«ԶԵՅ-ՓԻ-ԷՄ-ՋԻ Արմենիա» ՍՊԸ
 Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան 0010
 Վ.Սարգսյանի փ. 26/1
 «Էրեբունի Պլազա» բիզնես-կենտրոն, 8-րդ հարկ
 Հեռախոս + 374 (10) 595 999
 Վեբ կայք www.kpmg.am

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

«ԱՍԿԵ Գրուպ» ԲԲԸ-ի Տնօրենների խորհրդին

Վերապահումով կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «ԱՍԿԵ Գրուպ» ԲԲԸ-ի (Ընկերություն) ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունները՝ առ 31 դեկտեմբերի 2020թ., 31 դեկտեմբերի 2019թ. և 1 հունվարի 2019թ. և 2020թ. դեկտեմբերի 31-ին և 2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, որոնք ներառում են հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերը և այլ բացատրական տեղեկատվություն:

Մեր կարծիքով, բացառությամբ մեր եզրակացության «Վերապահումով կարծիքի հիմք» բաժնում նկարագրված հարցի ազդեցության, կից ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում Ընկերության ֆինանսական վիճակը 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի, 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ, ինչպես նաև 2020թ. դեկտեմբերի 31-ին և 2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների ֆինանսական արդյունքները և դրամական հոսքերը՝ Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) համաձայն:

Վերապահումով կարծիքի հիմք

Մենք նշանակվել ենք որպես Ընկերության աուդիտորներ 2021թ. հուլիսի 21-ին, ուստի ներկա չենք գտնվել պաշարների գույքագրմանը 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ: Մենք չենք կարողացել այլընտրանքային միջոցների կիրառմամբ ձեռք բերել համոզմունք նշված ամսաթվերի դրությամբ պաշարների քանակության հետ կապված: Արդյունքում, մենք չենք կարողացել որոշել արդյոք անհրաժեշտ կլինեին պաշարների արտացոլված գումարների և 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության համապատասխան տարրերի, ինչպես նաև 2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունքի, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական հոսքերի մասին հաշվետվությունների համապատասխան տարրերի ճշգրտումներ: Զանի որ պաշարների սկզբնական մնացորդներն օգտագործվում են 2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքները և դրամական հոսքերը որոշելու համար, մենք չենք կարողացել որոշել արդյոք անհրաժեշտ կլինեին շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ներկայացված 2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված շահույթի և 2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվության և դրամական հոսքերի մասին հաշվետվությունում ներկայացված գործառնական գործունեությունից ստացված զուտ դրամական հոսքերի ճշգրտումներ:

Մենք աուդիտն իրականացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը լրացուցիչ ներկայացված է մեր եզրակացության «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Ընկերությունից՝ համաձայն Հաշվապահների Էթիկայի միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակած Պրոֆեսիոնալ հաշվապահների Էթիկայի միջազգային կանոնագրքի (ներառյալ՝ Անկախության միջազգային ստանդարտները) (ՀԷՄՍԽ կանոնագրքը) և Հայաստանի Հանրապետությունում ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի նկատմամբ կիրառելի Էթիկայի պահանջների, և կատարել ենք Էթիկային վերաբերող մեր այլ պարտականություններն այս պահանջներին և ՀԷՄՍԽ կանոնագրքին համապատասխան: Մենք գտնում ենք, որ ձեռք ենք բերել բավարար համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ մեր վերապահումով կարծիքն արտահայտելու համար:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում գտնվող անձանց պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման, և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որն ըստ ղեկավարության անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Ընկերության անընդհատ գործելու կարողության գնահատման համար՝ անհարժեշտության դեպքում բացահայտելով անընդհատությանը վերաբերող հարցերը, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքը կիրառելու համար, եթե առկա չէ ղեկավարության՝ Ընկերությունը լուծարելու կամ գործունեությունը դադարեցնելու մտադրություն, կամ չկա դրանից խուսափելու իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձիք պատասխանատու են Ընկերության ֆինանսական հաշվետվողականության գործընթացի վերահսկման համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվություններն, ամբողջությամբ վերցված, զերծ են էական խեղաթյուրումներից, անկախ դրանց խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, սակայն այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՍ-ներին համապատասխան իրականացված աուդիտի ընթացքում միշտ կհայտնաբերվի էական խեղաթյուրումը՝ վերջինիս առկայության դեպքում: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի արդյունքում և համարվում են էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք, առանձին կամ միասին վերցրած, կազդեն ֆինանսական հաշվետվությունների օգտագործողների՝ այդ ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՍ-ների համաձայն իրականացվող աուդիտի ողջ ընթացքում մենք կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում մասնագիտական կասկածամտություն: Մենք նաև՝

- հատկորոշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր այդ ռիսկերին արձագանքելու համար և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրումը չհայտնաբերելու ռիսկն ավելի մեծ է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումը չհայտնաբերելու ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության համակարգի շոջանցում:
- պատկերացում ենք կազմում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընացակարգեր նախագծելու, և ոչ Ընկերության ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- գնահատում ենք կիրառվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության տեղին լինելը և ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և կից բացահայտումների խելամտությունը:

- եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և, հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա՝ գնահատում ենք, թե արդյոք առկա է էական անորոշություն դեպքերի կամ հանգամանքները հետ կապված, որոնք կարող են նշանակալի կասկած հարուցել Ընկերության անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, մեզանից պահանջվում է մեր աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, եթե այդ բացահայտումները բավարար չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր աուդիտորական եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Այնուամենայնիվ, ապագա դեպքերը կամ հանգամանքները կարող են հանգեցնել Ընկերության կողմից անընդհատության հիմունքով գործունեության իրականացման դադարեցմանը:
- գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ՝ բացահայտումները և գնահատում ենք, թե արդյոք ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացնում են իրենց հիմքում ընկած գործառնություններն ու իրադարձություններն այնպիսի ձևով, որը թույլ է տալիս ապահովել ճշմարիտ ներկայացում:

Ի թիվս այլ հարցերի, մենք տեղեկացնում ենք կառավարման օղակներում գտնվող անձանց աուդիտի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

Այս անկախ աուդիտորական եզրակացության ներկայացման հիմք հանդիսացող աուդիտի իրականացման համար պատասխանատու գործընկերն է՝

Իրինա Գևորգյան
 Գործընկեր

Տիգրան Գասպարյան
 «ԶԵՅ-ՓԻ-ԷՄ-ՋԻ Արմենիա» ՍՊԸ-ի տնօրեն

KPMG Armenia LLC

«ԶԵՅ-ՓԻ-ԷՄ-ՋԻ Արմենիա» ՍՊԸ
 15 մայիսի 2021թ.

**Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություններ
առ 31 դեկտեմբերի 2020թ., 31 դեկտեմբերի 2019թ.
և 1 հունվարի 2019թ.**

հազ. դրամ	Ծնթգ.	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.	1 հունվարի 2019թ.
Ակտիվներ				
Հիմնական միջոցներ		28,508,420	29,153,774	29,897,139
Այլ ակտիվներ	11	68	68	70
Ոչ ընթացիկ ակտիվներ		28,508,488	29,153,842	29,897,209
Պաշարներ	12	5,504,640	4,319,780	3,557,266
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	13	1,573,696	976,092	824,273
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների	14	73,216	154,692	130,656
Ընթացիկ ակտիվներ		7,151,552	5,450,564	4,512,195
Ընդամենը ակտիվներ		35,660,040	34,604,406	34,409,404
Սեփական կապիտալ				
Բաժնետիրական կապիտալ	15	1,179,822	1,179,822	1,179,822
Զբաղիված շահույթ		8,763,117	7,084,101	5,313,043
Ընդամենը սեփական կապիտալ		9,942,939	8,263,923	6,492,865
Պարտավորություններ				
Վարկեր և փոխառություններ	17	105,263	-	8,410,242
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր		-	-	128,893
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	10	3,073,245	2,737,918	2,756,622
Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ		3,178,508	2,737,918	11,295,757
Վարկեր և փոխառություններ	17	20,103,621	19,992,330	13,129,411
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	18	2,110,787	3,472,987	3,486,866
Ընթացիկ հարկային պարտավորություններ		324,185	137,248	4,505
Ընթացիկ պարտավորություններ		22,538,593	23,602,565	16,620,782
Ընդամենը պարտավորություններ		25,717,101	26,340,483	27,916,539
Ընդամենը սեփական կապիտալ և պարտավորություններ		35,660,040	34,604,406	34,409,404

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություններ 2020թ. և 2019թ. համար

հազ. դրամ	Ծնթգ.	2020թ.	2019թ.
Հասույթ	5	13,819,493	9,766,017
Վաճառքի ինքնարժեք	6	(8,712,375)	(6,697,002)
Համախառն շահույթ		5,107,118	3,069,015
Այլ եկամուտ		34,646	8,990
Իրացման ծախսեր		(61,210)	(26,736)
Վարչական ծախսեր	7	(280,602)	(222,710)
Այլ ծախսեր	8	(154,416)	(313,276)
Գործառնական գործունեության արդյունքներ		4,645,536	2,515,283
Ֆինանսական եկամուտ	9	4,157	189,277
Ֆինանսական ծախսեր	9	(2,143,471)	(809,420)
Չուտ ֆինանսական ծախսեր		(2,139,314)	(620,143)
Շահույթ նախքան շահութահարկով հարկումը		2,506,222	1,895,140
Շահութահարկի գծով ծախս	10	(827,206)	(124,082)
Շահույթ և ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք տարվա համար		1,679,016	1,771,058

Այս ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են ղեկավարության կողմից 2021թ. մայիսի 15-ին և ստորագրվել են վերջինիս անունից:

Խաչատուր Անտոնյան
Գլխավոր տնօրեն

Կարինե Մամիկոնյան
Գլխավոր հաշվապահ

Մեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություններ 2020թ. և 2019թ. համար

հազ. դրամ	Բաժնետիրական կապիտալ	Զբաղիված շահույթ	Ընդամենը
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2019թ.	1,179,822	5,313,043	6,492,865
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք			
Շահույթ տարվա համար	-	1,771,058	1,771,058
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք տարվա համար	-	1,771,058	1,771,058
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2019թ.	1,179,822	7,084,101	8,263,923
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2020թ.	1,179,822	7,084,101	8,263,923
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք			
Շահույթ տարվա համար	-	1,679,016	1,679,016
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք տարվա համար	-	1,679,016	1,679,016
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.	1,179,822	8,763,117	9,942,939

Գրամական հոսքերի մասին հաշվետվություններ 2020թ. և 2019թ. համար

հազ. դրամ	2020թ.	2019թ.*
Գրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից		
Հանախորդներից ստացված գումարներ*	13,788,319	10,806,676
Աշխատակիցներին վճարված գումարներ	(814,066)	(640,766)
Մատակարարներին վճարված գումարներ	(7,795,496)	(6,762,795)
Հարկեր՝ բացառությամբ շահութահարկի	(2,103,746)	(1,299,896)
Այլ վճարումներ	(20,035)	(16,264)
Գրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից՝ նախքան շահութահարկի և տոկոսների վճարումը	3,054,976	2,086,955
Վճարված տոկոսներ	(334,720)	(395,421)
Վճարված շահութահարկ	(303,432)	(10,043)
Գործառնական գործունեությունից ստացված զուտ գրամական միջոցներ	2,416,824	1,681,491
Գրամական հոսքեր ներդրումային գործունեությունից		
Հիմնական միջոցների ձեռքբերում	(812,677)	(610,682)
Մուտքեր ոչ ընթացիկ վաճառքից	86,153	5,636
Ներդրումային գործունեության համար օգտագործված զուտ գրամական միջոցներ	(726,524)	(605,046)
Գրամական հոսքեր ֆինանսավորման գործունեությունից		
Մուտքեր վարկերից և փոխառություններից	1,314,237	763,592
Վարկերի և փոխառությունների մարում	(3,087,776)	(1,816,330)
Ֆինանսավորման գործունեության համար օգտագործված զուտ գրամական միջոցներ	(1,773,539)	(1,052,738)
Գրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ (նվազում)/ան	(83,239)	23,707
Գրամական միջոցները և դրանց համարժեքները առ 1 հունվարի	154,692	130,656
Արտարժույթի փոխարժեքի տատանումների հետևանքները գրամական միջոցների և դրանց համարժեքների համար	1,763	329
Գրամական միջոցները և դրանց համարժեքները առ 31 դեկտեմբերի	73,216	154,692

* 1,325,588 հազար դրամ գումարով առևտրական կրեդիտորական պարտքերը հաշվանցվել են առևտրական դեբիտորական պարտքերի դիմաց 2020թ. ընթացքում:

**2020թ. և 2019թ. ֆինանսական հաշվետվություններին
կից ծանոթագրություններ**

Ծանոթագրություն	Էջ	Ծանոթագրություն	Էջ
1. Հաշվետու կազմակերպություն	11	15. Կապիտալ և պահուստներ	22
2. Հաշվապահական հաշվառման հիմունքներ	12	16. Կապիտալի կառավարում	23
3. Փունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ	12	17. Վարկեր և փոխառություններ	24
4. Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում	12	18. Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	26
5. Հասույթ	13	19. Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում	26
6. Վանառքի ինքնարժեք	15	20. Պայմանական դեպքեր	33
7. Վարչական ծախսեր	16	21. Կապակցված կողմեր	34
8. Այլ ծախսեր	17	22. Չափման հիմունքներ	35
9. Չուտ ֆինանսական ծախսեր	17	23. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասեր	35
10. Ծահույթահարկ	17	24. Դեռևս չկիրառվող նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ	45
11. Հիմնական միջոցներ	19		
12. Պաշարներ	21		
13. Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	22		
14. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	22		

1. Հաշվետու կազմակերպություն

(ա) Կազմակերպչական կառուցվածքը և հիմնական գործունեությունը

«ԱՄԿԵ Գրուպ» ԲԲԸ-ն (Ընկերություն) Հայաստանի Հանրապետությունում գրանցված բաց բաժնետիրական ընկերություն է: Ընկերությունը հիմնադրվել է «Հայծուլ» ՓԲԸ-ի (նախկինում՝ «Ավտոձուլ» ՓԲԸ) սեփականաշնորհման արդյունքում՝ որպես բաց բաժնետիրական ընկերություն 1998թ. սեպտեմբերի 4-ին:

Ընկերության իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, Կոտայքի մարզ, ք. Չարենցավան, Երևանյան փող. 2:

Ընկերության հիմնական գործունեությունը Չարենցավանում գտնվող գործարանում ամրանների և մետաղական գնդերի արտադրությունն ու իրացումն է: Ընկերության արտադրանքը վաճառվում է Հայաստանի Հանրապետությունում և արտերկրում:

Ընկերության հիմնական բաժնետերերն են՝ պրն. Միխայիլ Հարությունյանը (49.35%) և «Մարոկո Հոլդինգ Լիմիթիդ» ընկերությունը (49.35%): Կապակցված կողմերի հետ գործարքների մանրամասները ներկայացված են Ծանոթագրություն 21-ում:

Ընկերության վերջնական վերահսկող անձն է պրն. Միխայիլ Հարությունյանը, ով կարող է ղեկավարել Ընկերության գործառնություններն իր սեփական հայեցողությամբ և իր շահերից ելնելով: Բացի այդ, նա մասնակցություններ ունի Ընկերության հետ առնչություն չունեցող այլ կազմակերպություններում:

Հիմք ընդունելով Ընկերության ընթացիկ գործառնական և ֆինանսական գործունեությունը՝ ներկայումս հրապարակայնորեն հասանելի այլ տեղեկատվության հետ մեկտեղ, ղեկավարությունը չի ակնկալում, որ Covid-19 համավարակն նշանակալի բացասական ազդեցություն կունենա Ընկերության ֆինանսական վիճակի և գործառնական գործունեության արդյունքների վրա: Այնուամենայնիվ, ղեկավարությունը չի կարող բացառել այն հնարավորությունը, որ Covid-19 համավարակի անբարենպաստ ազդեցությունը տնտեսական միջավայրի վրա բացասաբար կանդրադառնա Ընկերության վրա միջին և երկար ժամկետի հեռանկարում: Ղեկավարությունը շարունակում է ուշադիր հետևել իրավիճակին և կձեռնարկի պատասխան քայլեր հնարավոր իրադարձությունների և հանգամանքների ազդեցությունը մեղմելու համար՝ դրանց առաջացմանը զուգահեռ:

(բ) Հայաստանի գործարար միջավայրը

Ընկերությունն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանում: Հետևաբար, Ընկերության գործունեության վրա ազդեցություն են ունենում Հայաստանի տնտեսությունը և ֆինանսական շուկան, որոնց բնորոշ են զարգացող շուկայի հատկանիշներ: Իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերը շարունակում են զարգանալ, սակայն կարող են ունենալ տարբեր մեկնաբանություններ և ենթակա են հանախակի փոփոխությունների, ինչը, այլ իրավական և ֆինանսական խոչընդոտների հետ մեկտեղ, լրացուցիչ բարդություններ է ստեղծում Հայաստանում գործող կազմակերպությունների համար: Բացի այդ, Լեռնային Ղարաբաղում 2020թ. սեպտեմբերին վերսկսված զինված հակամարտությունը, որին հաջորդեց հրադադարի մասին համաձայնագիրը Լեռնային Ղարաբաղի վիճելի տարածքների շուրջ, և Covid-19 համավարակն էլ ավելի են մեծացրել գործարար միջավայրում գործունեություն իրականացնելու պայմանների հետ կապված անորոշությունը:

Ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Ընկերության գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա Հայաստանի գործարար միջավայրի ազդեցության ղեկավարության գնահատականը: Ապագա գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել ղեկավարության գնահատականից:

2. Հաշվապահական հաշվառման հիմունքներ

Համապատասխանության հավաստում

Այս ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) պահանջների համաձայն:

Ընկերությունը նախկինում չի պատրաստել ֆինանսական հաշվետվություններ Հայաստանի Հանրապետության հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների (ՀՀՀՀՄ) համաձայն, համապատասխանաբար, չի ներկայացվում համադրում ՀՀՀՀՄ և ՖՀՄՍ տվյալների միջև:

3. Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ

Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը ՀՀ դրամն է («դրամ»), որը Ընկերության ֆունկցիոնալ արժույթն է և այս ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթը: Ֆինանսական ամբողջ տեղեկատվությունը ներկայացված է դրամով՝ հազարների ճշտությամբ, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ կատարվում են այլ նշումներ:

4. Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում

Ֆինանսական հաշվետվությունները ՖՀՄՍ պահանջներին համապատասխան պատրաստելու համար ղեկավարությունից պահանջվում է կատարել դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների, եկամուտների և ծախսերի ներկայացված գումարների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Գնահատումները և հիմքում ընկած ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում, որում վերանայվել են, և այն ապագա ժամանակաշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ընթացքում կատարված այն կարևոր դատողությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնք նշանակալի ազդեցություն ունեն ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարների վրա, ներկայացված է Ծանոթագրություն 23-ի (է) կետի (iii) ենթակետում՝ հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետներ և Ծանոթագրություն 11-ի (ա) կետում՝ Հիմնական միջոցներ. փոխհատուցվող գումարի հիմքում ընկած առանցքային ենթադրություններ:

Իրական արժեքի չափում

Ընկերության հաշվապահական հաշվառման մի շարք դրույթներ և բացահատումներ պահանջում են ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի չափում:

Ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը չափելիս Ընկերությունը հնարավորության սահմաններում օգտագործում է դիտելի շուկայական տվյալները: Իրական արժեքները դասակարգվում են ըստ իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակների՝ հիմք ընդունելով գնահատման մեթոդներում օգտագործված ելակետային տվյալները, ինչպես ներկայացված է ստորև:

- *1-ին մակարդակ.* նույնական ակտիվների կամ պարտավորությունների համար գործող շուկայում գնանշված գները (չճշգրտվող):
- *2-րդ մակարդակ.* 1-ին մակարդակում ներառված գնանշված գներից տարբեր ելակետային տվյալները, որոնք ակտիվի կամ պարտավորության համար դիտելի են կամ ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ), կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գներից ստացվող):
- *3-րդ մակարդակ.* ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտելի շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտելի ելակետային տվյալներ):

Եթե ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը չափելու համար օգտագործված ելակետային տվյալները կարող են դասակարգվել իրական արժեքի հիերարխիայի տարբեր մակարդակներում, ապա իրական արժեքի չափումն որպես մեկ ամբողջություն դասակարգվում է իրական արժեքի հիերարխիայի այն նույն մակարդակում, որտեղ դասակարգվում են ամենացածր մակարդակի տվյալները, որոնք նշանակալի են ամբողջ չափման համար:

Իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակների միջև տեղափոխումներն Ընկերությունը ճանաչում է այն հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում, որի ընթացքում տեղի է ունեցել փոփոխությունը:

5. Հասույթ

(ա) Հասույթի ուղղություններ

Ընկերությունը հասույթը հիմնականում ստանում է ամրանների և մետաղական գնդերի վաճառքից:

հազ. դրամ	2020թ.	2019թ.
Ապրանքների վաճառք	13,800,159	9,761,957
Մատուցված ծառայություններից ստացված հասույթ	19,334	4,060
Ընդամենը հասույթ	13,819,493	9,766,017

(բ) Հանախորդների պայմանագրերից հասույթի մանրամասնեցում

Ստորև բերվող աղյուսակում հանախորդների հետ պայմանագրերից հասույթը ներկայացված է ըստ հիմնական աշխարհագրական շուկաների, հիմնական արտադրատեսակների/ծառայությունների և հասույթի ճանաչման ժամկետների 2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար:

հազ. դրամ	Հանքարդյունա- բերական ընկերություններ	Ծինարարական ընկերություններ	Այլ ոլորտների ընկերություններ	Ընդամենը
Հիմնական աշխարհագրական շուկաներ				
Հայաստանի Հանրապետություն	3,200,939	8,667,618	797,913	12,666,470
Արտասահմանում Վրաստան	-	-	1,153,023	1,153,023
	3,200,939	8,667,618	1,950,936	13,819,493
Հիմնական արտադրատեսակներ/ ծառայություններ				
Ամրաններ	-	8,653,018	1,161	8,654,179
Մետաղական գնդեր	3,200,939	14,600	796,752	4,012,291
Նախապատրաստվածքներ	-	-	1,133,689	1,133,689
Փոխադրման ծառայություններ	-	-	19,334	19,334
	3,200,939	8,667,618	1,950,936	13,819,493
Հասույթի ճանաչման ժամկետներ				
Ժամանակի որոշակի պահին փոխանցված արտադրանք	3,200,939	8,667,618	1,931,602	13,800,159
Ժամանակի ընթացքում փոխանցված ծառայություններ	-	-	19,334	19,334
Հասույթ հանախորդների հետ պայմանագրերից	3,200,939	8,667,618	1,950,936	13,819,493

Ստորև բերվող աղյուսակում հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթը ներկայացված է ըստ հիմնական աշխարհագրական շուկաների, հիմնական արտադրատեսակների/ծառայությունների և հասույթի ճանաչման ժամկետների 2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար:

հազ. դրամ	Հանքարդյունա- բերական ընկերություններ	Շինարարական ընկերություններ	Այլ ոլորտների ընկերություններ	Ընդամենը
Հիմնական աշխարհագրական շուկաներ				
Հայաստանի Հանրապետություն	3,528,992	4,976,930	1,214,686	9,720,608
Արտասահմանում Աֆրիկա	-	-	45,409	45,409
	3,528,992	4,976,930	1,260,095	9,766,017
Հիմնական արտադրատեսակներ/ ծառայություններ				
Ամրաններ	-	4,976,930	796	4,977,726
Մետաղական գնդեր	3,528,992	-	1,255,239	4,784,231
Փոխադրման ծառայություններ	-	-	4,060	4,060
	3,528,992	4,976,930	1,260,095	9,766,017
Հասույթի ճանաչման ժամկետներ				
Ժամանակի որոշակի պահին փոխանցված արտադրանք	3,528,992	4,976,930	1,256,035	9,761,957
Ժամանակի ընթացքում փոխանցված ծառայություններ	-	-	4,060	4,060
Հասույթ հաճախորդների հետ պայմանագրերից	3,528,992	4,976,930	1,260,095	9,766,017

(գ) Պայմանագրերի գծով մնացորդներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն հաճախորդների հետ պայմանագրերի գծով դեբիտորական պարտքերի և պայմանագրի գծով պարտավորությունների վերաբերյալ:

հազ. դրամ	Ծնթգ.	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.	1 հունվարի 2019թ.
«Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքերի» կազմում ներառված դեբիտորական պարտքեր	13	1,311,015	621,797	505,009
Պայմանագրի գծով պարտավորություններ	18	436,051	1,039,183	688,940

Պայմանագրի գծով պարտավորությունները վերաբերում են հաճախորդներից ստացված կանխավճարներին:

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ պայմանագրի գծով պարտավորությունների կազմում ճանաչված 1,039,183 հազար դրամ գումարը ճանաչվել է որպես հասույթ 2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար:

Չի տրամադրվել տեղեկատվություն 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի կամ 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այն չկատարված կատարման պարտականությունների վերաբերյալ, որոնց սկզբնապես ակնկալվող տևողությունը կազմում է մեկ տարի կամ ավելի պակաս, ինչպես թույլատրվում է ՖՀՄՍ 15-ով:

(դ) Կատարման պարտականություններ և հատույթի ճանաչման քաղաքականություն

Հատույթը չափվում է հաճախորդի հետ պայմանագրում սահմանված հատուցման հիման վրա: Ընկերությունը ճանաչում է հատույթը, երբ հաճախորդին է փոխանցում ապրանքի կամ ծառայության նկատմամբ հսկողությունը:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն հաճախորդների հետ պայմանագրերի կատարման պարտականությունների բնույթի և կատարման ժամկետների, այդ թվում՝ վճարման նշանակալի պայմանների և հատույթի ճանաչման համապատասխան քաղաքականության վերաբերյալ:

Արտադրանքի/ ծառայության տեսակը	Կատարման պարտականությունների բնույթը և կատարման ժամկետները, ներառյալ՝ վճարման նշանակալի պայմանները	Հատույթի ճանաչման քաղաքականություն
Ամրանների, մետաղական գնդերի և նախապատրաստ- վածքների վաճառք	Հաճախորդները ապրանքների նկատմամբ հսկողություն են ձեռք բերում, երբ ապրանքները առաքվում են նշված վայր կամ ուղարկվում են Ընկերության պահեստից՝ առքուվաճառքի պայմանագրերի համաձայն: Հաշիվները դուրս են գրվում ժամանակի որոշակի պահին: Հաշիվները սովորաբար ենթակա են վճարման երկու ամսվա ընթացքում: Ապրանքների համար գեղչեր, կուտակային միավորներ կամ գումարի վերադարձ չեն առաջարկվում:	Հատույթը ճանաչվում է, երբ ապրանքներն առաքվում են նշված վայր կամ ուղարկվում են նշված վայրից՝ պայմանագրի համաձայն:
Փոխադրման ծառայությունների մատուցում	Ընկերությունը նաև մատուցում է հաճախորդներին վաճառված ապրանքների փոխադրման ծառայություններ: Հաշիվները սովորաբար ենթակա են վճարման երկու ամսվա ընթացքում:	Հատույթը ճանաչվում է ժամանակի ընթացքում՝ ծառայության մատուցմանը զուգահեռ:

6. Վաճառքի ինքնարժեք

հազ. դրամ	2020թ.	2019թ.
Նյութեր	4,627,756	3,599,173
Կոմունալ ծառայություններ	1,993,936	1,429,863
Մաշվածություն	1,244,818	1,028,914
Աշխատավարձ	812,815	617,930
Այլ	33,050	21,122
	8,712,375	6,697,002

Ծախսերն ըստ բնույթի

հազ. դրամ	Ծնթգ.	2020թ.	2019թ.
Փոխություններ պատրաստի և անավարտ արտադրանքի պաշարներում	12	(230,276)	(264,393)
Նյութեր	6,7	4,749,223	3,775,701
Կոմունալ ծառայություններ	6,7	2,060,900	1,495,783
Մաշվածություն	6,7,8,11	1,380,154	1,349,712
Աշխատավարձ	6,7	997,048	749,582
Աուդիտորական և խորհրդատվական ծառայությունների վճարներ	7	31,063	19,660
Հարկեր՝ բացառությամբ շահութահարկի	7	17,432	5,675
Ապահովագրություն և բանկային ծառայությունների վճարներ	7	12,813	17,474
Տրված կանխավճարների դուրսգրում	8	8,379	24,772
Անվտանգության ծառայություն	7	6,480	6,201
Այլ ծախսեր	6,7,8	114,177	52,821
		9,147,393	7,232,988

7. Վարչական ծախսեր

հազ. դրամ	2020թ.	2019թ.
Աշխատավարձ*	142,020	117,459
Աուդիտորական և խորհրդատվական ծառայությունների վճարներ	31,063	19,660
Հարկեր՝ բացառությամբ շահութահարկի	17,432	5,675
Գրասենյակային ծախսեր և կոմունալ ծառայություններ	16,354	24,542
Ապահովագրություն և բանկային ծառայությունների վճարներ	12,813	17,474
Մաշվածություն	10,548	10,166
Անվտանգության ծառայություն	6,480	6,201
Այլ	43,892	21,533
	280,602	222,710

* 2020թ. համար աշխատակիցների հատուցումների ընդհանուր գումարը կազմել է 1,084,055 հազար դրամ (2019թ-ին՝ 872,005 հազար դրամ):

8. Այլ ծախսեր

հազ. դրամ	2020թ.	2019թ.
Մաշվածություն պարապուրդից	93,063	278,337
Տույժեր և տուգանքներ	10,232	8,470
Տրված կանխավճարների դուրսգրում	8,379	24,772
Առևտրական դեբիտորական պարտքերի գծով արժեզրկման պահուստի հակադրում (Ծանոթագրություն 19 (գ) (ii))	-	(1,724)
Այլ	42,742	3,421
	154,416	313,276

9. Չուտ ֆինանսական ծախսեր

հազ. դրամ	2020թ.	2019թ.
Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների գծով	4,157	247
Չուտ օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից	-	189,030
Ֆինանսական եկամուտ	4,157	189,277
Չուտ կորուստ փոխարժեքային տարբերություններից	(1,350,761)	-
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորություններ – տոկոսային ծախս	(783,815)	(798,124)
Երկարաժամկետ կրեդիտորական պարտքերի գծով գեղչի ծախսագրում	(8,895)	(11,296)
Տոկոսային ծախսեր	(2,143,471)	(809,420)
Շահույթում կամ վնասում ճանաչված գուտ ֆինանսական ծախսեր	(2,139,314)	(620,143)

10. Շահութահարկ

(ա) Շահույթում կամ վնասում ճանաչված գումարներ

Ընկերությունը շահութահարկը վճարում է հայկական ընկերությունների համար կիրառվող 18% դրույքաչափով (2019թ-ին՝ 20%):

հազ. դրամ	2020թ.	2019թ.
Ընթացիկ հարկի գծով ծախս		
Ընթացիկ տարի	491,879	142,786
	491,879	142,786
Հետաձգված հարկի գծով ծախս		
Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում	335,327	(18,704)
Ընդամենը ծախս շահութահարկի գծով	827,206	124,082

Հարկի արդյունավետ դրույքաչափի համադրում

	2020թ.		2019թ.	
	հազ. դրամ	%	հազ. դրամ	%
Շահույթը նախքան շահութահարկով հարկումը	2,506,222	100%	1,895,140	100%
Շահութահարկ՝ հաշվարկված հարկի կիրառելի դրույքաչափով	451,120	18	379,028	20
Հարկի դրույքաչափի նվազեցում	-	-	(304,213)	(16)
Չուտ չնվազեցվող ծախսեր	376,086	15	49,267	3
	827,206	33	124,082	7

(բ) Ծանաչված հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները վերագրելի են հետևյալ հոդվածներին՝

հազ. դրամ	Ակտիվներ		Պարտավորություններ		Չուտ	
	31	31	31	31	31	31
	դեկտեմբերի 2020թ.	դեկտեմբերի 2019թ.	դեկտեմբերի 2020թ.	դեկտեմբերի 2019թ.	դեկտեմբերի 2020թ.	դեկտեմբերի 2019թ.
Հիմնական միջոցներ	-	-	3,092,133	2,804,963	3,092,133	2,804,963
Պաշարներ	-	(27,087)	39,862	-	39,862	(27,087)
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	(52,384)	(22,148)	-	-	(52,384)	(22,148)
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	(6,366)	(22,640)	-	-	(6,366)	(22,640)
Վարկեր և փոխառություններ	-	-	-	4,830	-	4,830
Չուտ հարկային (ակտիվներ)/ պարտավորություններ	(58,750)	(71,875)	3,131,995	2,809,793	3,073,245	2,737,918

հազ. դրամ	Ակտիվներ		Պարտավորություններ		Չուտ	
	31	1	31	1	31	1
	դեկտեմբերի 2019թ.	հունվարի 2019թ.	դեկտեմբերի 2019թ.	հունվարի 2019թ.	դեկտեմբերի 2019թ.	հունվարի 2019թ.
Հիմնական միջոցներ	-	-	2,804,963	2,797,856	2,804,963	2,797,856
Պաշարներ	(27,087)	-	-	23,906	(27,087)	23,906
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	(22,148)	(31,639)	-	-	(22,148)	(31,639)
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	(22,640)	(41,173)	-	-	(22,640)	(41,173)
Վարկեր և փոխառություններ	-	-	4,830	7,672	4,830	7,672
Չուտ հարկային (ակտիվներ)/ պարտավորություններ	(71,875)	(72,812)	2,809,793	2,829,434	2,737,918	2,756,622

(գ) Հետաձգված հարկի մնացորդների փոփոխություններ

Հետաձգված հարկի մնացորդների բոլոր փոփոխությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

11. Հիմնական միջոցներ

հազ. դրամ	Ճնդեր, շինություններ և կառույցներ	Մեքենաներ և սարքավորումներ	Փոխադրամիջոցներ	Այլ	Անավարտ շինարարություն	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք						
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2019թ.	10,439,572	19,349,639	46,461	61,467	-	29,897,139
Ավելացումներ	73,825	222,023	123,000	64,964	128,168	611,980
Օտարումներ	-	-	(5,634)	-	-	(5,634)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2019թ.	10,513,397	19,571,662	163,827	126,431	128,168	30,503,485
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2020թ.	10,513,397	19,571,662	163,827	126,431	128,168	30,503,485
Ավելացումներ	34,486	449,675	48,227	25,441	254,848	812,677
Տեղափոխումներ	(1)	151,583	3	(80,336)	(71,249)	-
Օտարումներ	-	(527)	(85,000)	(626)	-	(86,153)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.	10,547,882	20,172,393	127,057	70,910	311,767	31,230,009
Մաշվածություն						
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2019թ.	-	-	-	-	-	-
Տարվա մաշվածություն	(286,550)	(1,054,573)	(3,676)	(4,912)	-	(1,349,711)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2019թ.	(286,550)	(1,054,573)	(3,676)	(4,912)	-	(1,349,711)
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2020թ.	(286,550)	(1,054,573)	(3,676)	(4,912)	-	(1,349,711)
Տեղափոխումներ	-	4,946	(4,946)	-	-	-
Տարվա մաշվածություն	(289,990)	(1,077,043)	(7,817)	(5,304)	-	(1,380,154)
Օտարումներ	-	527	7,515	234	-	8,276
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.	(576,540)	(2,126,143)	(8,924)	(9,982)	-	(2,721,589)
Հաշվեկշռային արժեք						
Առ 1 հունվարի 2019թ.	10,439,572	19,349,639	46,461	61,467	-	29,897,139
Առ 31 դեկտեմբերի 2019թ.	10,226,847	18,517,089	160,151	121,519	128,168	29,153,774
Առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.	9,971,342	18,046,250	118,133	60,928	311,767	28,508,420

1,276,543 հազար դրամ գումարով մաշվածության ծախսը (2019թ-ին՝ 1,061,209 հազար դրամ) ներկայացվել է արտադրանքի ինքնարժեքի կազմում, 10,548 հազար դրամ գումարով մաշվածության ծախսը (2019թ-ին՝ 10,166 հազար դրամ)՝ վարչական ծախսերի կազմում և 93,063 հազար դրամ գումարով մաշվածության ծախսը (2019թ-ին՝ 278,337 հազար դրամ)՝ այլ ծախսերի կազմում:

(ա) Վերագնահատում

Ընկերությունն օգտվել է ՖՀՄՍ անցման ամսաթվի դրությամբ հիմնական միջոցների իրական արժեքը որպես ելակետային արժեք օգտագործելու: ՖՀՄՍ 1-ով տրվող հնարավորությունից: Ընկերություն չի օգտվել ՖՀՄՍ 1-ով տրամադրվող որևէ այլ ազատումից:

2019թ-ին ղեկավարությունը հանձնարարել էր «ՎԻ ԷՄ-ԱՐ ՓԻ» ՍՊԸ-ին իրականացնել հիմնական միջոցների անկախ գնահատում 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ: Հիմնական միջոցների մաշեցված փոխարինման արժեքը որոշվել էր 33,232,543 հազար դրամ, որը դասակարգվել էր իրական արժեքի հիերարխիայի 3-րդ մակարդակին՝ ելնելով կիրառված գնահատման մեթոդի ելակետային տվյալներից (տես Ծանոթագրություն 4):

Ընկերության հիմնական միջոցների մեծամասնությունը մասնագիտացված բնույթ ունի, այս հիմնական միջոցները հազվադեպ են վաճառվում բաց շուկայում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ վաճառվում են որպես շարունակվող գործառնությունների մաս: Բացառությամբ փոխադրամիջոցների և մի շարք հողատարածքների և շենքերի, որոնք գնահատվել են վերջերս իրականացված շուկայական գործարքների հիման վրա, նմանատիպ հիմնական միջոցների շուկան ակտիվ չէ Հայաստանի Հանրապետությունում և չի ապահովում համադրելի հիմնական միջոցների վաճառքի գործարքների բավարար քանակ իրական արժեքը շուկայական մեթոդով որոշելու համար:

Հետևաբար, հիմնական միջոցների իրական արժեքը որոշվել է հիմնականում օգտագործելով մաշեցված փոխարինման արժեքը: Այս մեթոդը դիտարկում է հիմնական միջոցների վերարտադրման կամ փոխարինման արժեքը՝ ճշգրտված ֆիզիկական, ֆունկցիոնալ կամ տնտեսական մաշվածության և հնացածության մասով:

Մաշեցված փոխարինման արժեքը գնահատվել է ներքին աղբյուրներից ստացված տեղեկատվության և նմանատիպ հիմնական միջոցների հայկական և միջազգային շուկաների վերլուծության հիման վրա: Ծուկային վերաբերող տարբեր տվյալները ձեռք են բերվել հրապարակված նյութերից, կատալոգներից, վիճակագրական տվյալներից և այլ աղբյուրներից, հարցումներ են ուղղվել ինչպես Հայաստանի Հանրապետության, այնպես էլ արտերկրի տվյալ ոլորտի փորձագետներին և հիմնական միջոցների մատակարարներին:

Բացի մաշեցված փոխարինման արժեքը որոշելը, իրականացվել է տնտեսական հնացածության ստուգում, որի արդյունքում մաշեցված փոխարինման արժեքը նվազեցվել է 3,312,278 հազար դրամով 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ հիմնական միջոցների ելակետային արժեքը որոշելիս:

Դրամական հոսքերի ստուգումն իրականացնելիս կիրառվել էին հետևյալ առանցքային ենթադրությունները.

- Դրամական միջոցների հոսքերը կանխատեսվել էին նախկին փորձի, փաստացի գործառնական արդյունքների և Ընկերության հնգամյա գործարար ծրագրի հիման վրա:
- Կանխատեսվել էր, որ գործարանի արտադրության ընդհանուր ծավալը կկազմի շուրջ 34,454 միավոր գործարար ծրագրի առաջին տարում: Դրամական հոսքերի կանխատեսումներում ներառված տարեկան արտադրության կանխատեսվող աճը սահմանվել էր հաշվի առնելով «Economist Intelligence Unit»-ի (EIU) կողմից 2019-2023թթ. համար հրապարակված Հայաստանի ՀՆԱ-ի աճի տեմպը: Ղեկավարությունը պլանավորում էր ապահովել 41,008 միավորի արտադրության մինչև գործարար ծրագրի հինգերորդ տարին:
- Վաճառքի գները կանխատեսվել էին «Consensus Economics Inc.»-ի մետաղի գների կանխատեսումների հիման վրա:
- Անկնալվում էր միավորի արտադրության ծախսումների և այլ ծախսումների աճ՝ EIU-ի կողմից հրապարակված գնահին զուգահեռ:
- Կիրառվել էր նախքան հարկումը 17.46% զեղչման դրույք: Չզեղչման դրույքը գնահատվել է հիմք ընդունելով կապիտալի միջին կշռված արժեքի միջին ցուցանիշը ոլորտի համար:
- Առաջին չորս տարիների համար կանխատեսվել էին տարեկան 100,000 հազար դրամ գումարով կապիտալ ներդրումներ: Հինգերորդ տարվանից սկսած օգտագործվել էր ոլորտի համար գործող կապիտալ ներդրումների միջին 4.88% դրույքը:

- Վերջնական արժեքը ստացվել էր հինգերորդ տարվա վերջում: Գործարանի վերջնական արժեքը որոշելու համար կիրառվել էր 3% վերջնական դրույք՝ հաշվի առնելով երկարաժամկետ կանխատեսվող գնահի դրույքը:

Վերը ներկայացված գնահատումները հատկապես զգայուն են հետևյալ ոլորտներում.

- Ձեռքման դրույքի 1% աճի/նվազման դեպքում, սպազա դրամական հոսքերի զեղչված գումարը կկազմեր համապատասխանաբար 27,968,690 հազար դրամ և 32,175,752 հազար դրամ:
- Վերջնական արժեքը ստանալու համար կիրառված կապիտալ ներդրումների դրույքի (կապիտալ ներդրումներ/վաճառք) 1% աճի/նվազման դեպքում, սպազա դրամական հոսքերի զեղչված գումարը կկազմեր համապատասխանաբար 29,493,803 հազար դրամ և 30,346,727 հազար դրամ:

(բ) Ապահովություն

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 27,021,905 հազար դրամ (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 28,679,077 հազար դրամ) հաշվեկշռային արժեքով հիմնական միջոցները գրավադրված են բանկային վարկի դիմաց (Ծանոթագրություն 17 (ա)):

12. Պաշարներ

հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.	1 հունվարի 2019թ.
Հումք	2,340,189	1,430,979	961,277
Անավարտ արտադրություն	1,913,752	1,916,604	927,880
Պատրաստի արտադրանք	645,976	412,848	1,137,179
Պահեստամասեր	373,336	322,776	185,823
Հումքը ճանապարհին	170,448	136,518	291,505
Վառելիք և սպառողական նյութեր	47,071	92,821	71,140
Այլ	13,868	7,234	103,778
	5,504,640	4,319,780	3,678,582
Պաշարների արժեքի նվազեցում մինչև իրացման գուտ արժեք	-	-	(121,316)
	5,504,640	4,319,780	3,557,266

2020թ-ին որպես վաճառքի ինքնարժեք ճանաչած հումքը, սպառողական նյութերը և անավարտ արտադրանքի և արտադրության փոփոխությունները կազմել են 4,627,756 հազար դրամ (2019թ-ին՝ 3,599,173 հազար դրամ):

13. Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր

հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.	1 հունվարի 2019թ.
Առևտրական դեբիտորական պարտքեր	1,311,015	621,797	505,009
Այլ դեբիտորական պարտքեր	17,833	18,902	9,797
Առևտրական դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման գծով պահուստ	(9,608)	(9,608)	(11,332)
Փոխառությունների և դեբիտորական պարտքերի դատում ներառված առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	1,319,240	631,091	503,474
Ստացվելիք հարկեր	48,526	40,417	97,793
Տրված կանխավճարներ	205,930	304,584	223,006
Ընդամենը առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	1,573,696	976,092	824,273

Պարտքային և արժույթային ռիսկերին Ընկերության ենթարկվածության և առևտրական դեբիտորական պարտքերի արժեզրկումից կորուստների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 19-ում:

14. Գրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.	1 հունվարի 2019թ.
Կանխիկը դրամարկղում	4,698	841	11,514
Բանկային հաշիվների մնացորդներ	68,518	153,851	119,142
Գրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում և դրամական հոսքերի մասին հաշվետվությունում	73,216	154,692	130,656

Տոկոսադրույքի ռիսկին Ընկերության ենթարկվածության վերաբերյալ տեղեկատվությունը և ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների զգայնության վերլուծությունը ներկայացված են Ծանոթագրություն 19-ում:

15. Կապիտալ և պահուստներ

(ա) Բաժնետիրական կապիտալ

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հայտարարված, թողարկված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը բաղկացած է 7,865,480 սովորական բաժնետոմսից՝ 150 դրամ անվանական արժեքով (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 7,865,480 բաժնետոմս՝ 150 դրամ անվանական արժեքով, 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ՝ 7,865,480 բաժնետոմս՝ 150 դրամ անվանական արժեքով):

Բոլոր սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերն ունեն հավասար իրավունքներ Ընկերության մնացորդային ակտիվների նկատմամբ:

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ երկու հիմնական բաժնետերերը գրավադրել էին իրենց 98.7% բաժնեմասը (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 98.7%, 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ՝ 98.7%) բանկային վարկի դիմաց (Ծանոթագրություն 17 (ա)):

Սովորական բաժնետոմսեր

Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն ժամանակ առ ժամանակ ստանալ հայտարարված շահաբաժինները և քվեարկել Ընկերության բաժնետերերի ժողովներում՝ մեկ բաժնետոմս՝ մեկ ձայն սկզբունքով:

(ա) Ծահաբաժիններ

Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն՝ Ընկերության բաշխման ենթակա պահուստները որոշվում են Ընկերության ՖՀՄՍ համաձայն պատրաստված ֆինանսական հաշվետվությունների տվյալների հիման վրա: 2020թ. և 2019թ. ընթացքում շահաբաժինների չեն հայտարարվել և չեն վճարվել:

16. Կապիտալի կառավարում

Ընկերությունը չունի կապիտալի կառավարման ձևակերպված քաղաքականություն, սակայն դեկավարությունը ձգտում է ապահովել կապիտալի բավարար բազա՝ Ընկերության գործառնական և ռազմավարական պահանջները բավարարելու և շուկայի մասնակիցների վստահությունն ապահովելու համար: Դա իրագործվում է դրամական միջոցների արդյունավետ կառավարման, Ընկերության հասույթի և շահույթի շարունակական հսկողության, Ընկերության գործառնական գործունեությունից ստացվող դրամական հոսքերի հաշվին հիմնականում ֆինանսավորվող երկարաժամկետ ներդրումային ծրագրերի և վարկերի ու փոխառությունների միջոցով: Ձեռնարկելով այս քայլերն Ընկերությունը նպատակ ունի կայունացնել շահույթի աճը:

2020թ. և 2019 դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների ընթացքում կապիտալի կառավարման նկատմամբ կիրառվող Ընկերության մոտեցումը չի փոխվել:

Ընկերության կապիտալի նկատմամբ կիրառելի չեն արտաքին մարմինների պահանջներ:

17. Վարկեր և փոխառություններ

Այս ծանոթագրությունում ներկայացված է տեղեկատվություն ամորտիզացված արժեքով չափվող Ընկերության տոկոսակիր վարկերի և փոխառությունների պայմանագրային պայմանների վերաբերյալ: Տոկոսադրույքի, արժույթային և իրացվելիության ռիսկերին Ընկերության ենթարկվածության վերաբերյալ առավել մանրամասն տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 19-ում:

հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.	1 հունվարի 2019թ.
Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ			
Գրավով չապահովված փոխառություններ այլ կապակցված կողմերից	-	-	8,410,242
Գրավով ապահովված բանկային վարկեր	105,263	-	-
	105,263	-	8,410,242
Ընթացիկ պարտավորություններ			
Գրավով ապահովված բանկային վարկեր	4,375,676	5,503,101	6,571,096
Գրավով չապահովված փոխառություններ բաժնետերերից	4,724,526	4,693,621	4,831,226
Գրավով չապահովված փոխառություններ այլ կապակցված կողմերից	11,003,419	9,795,608	1,727,089
	20,103,621	19,992,330	13,129,411

(ա) Պայմանները և մարման ժամանակացույցը

Ստորև ներկայացված են վարկերի և փոխառությունների պայմանները:

հազ. դրամ	Արժույթ	Անվանակ. տոկոսադր.	Մարման տարի	31 դեկտեմբերի 2020թ.		31 դեկտեմբերի 2019թ.		1 հունվարի 2019թ.	
				Անվանակ. արժեք	Հաշվեկշռ. արժեք	Անվանակ. արժեք	Հաշվեկշռ. արժեք	Անվանակ. արժեք	Հաշվեկշռ. արժեք
Գրավով ապահովված բանկային վարկ	ԱՄՆ դոլար	6.0%	2021	3,807,106	3,807,106	4,483,946	4,483,946	5,521,364	5,521,364
Գրավով ապահովված բանկային վարկ	ԱՄՆ դոլար	6.50%	2022	423,298	423,298	719,550	719,550	-	-
Գրավով ապահովված բանկային վարկ	Եվրո	8.0%	2020	-	-	299,605	299,605	1,049,732	1,049,732
Գրավով ապահովված բանկային վարկ	ՀՀ դրամ	11.0%	2022	250,535	250,535	-	-	-	-
Գրավով չապահովված փոխառություններ բաժնետերերից	ՀՀ դրամ	0.0%	Ցպահանջ	2,738,938	2,738,938	2,888,439	2,888,439	3,011,389	3,011,389
Գրավով չապահովված փոխառություններ բաժնետերերից	ԱՄՆ դոլար	0.0%	Ցպահանջ	1,812,342	1,812,342	1,663,600	1,663,600	1,677,645	1,677,645
Գրավով չապահովված փոխառություններ բաժնետերերից	Եվրո	3.35%	Ցպահանջ	173,246	173,246	141,582	141,582	142,192	142,192
Գրավով չապահովված փոխառություններ այլ կապակցված կողմերից	ԱՄՆ դոլար	7.0%	2020	9,737,817	9,737,817	8,761,247	8,761,247	8,410,242	8,410,242
Գրավով չապահովված փոխառություններ այլ կապակցված կողմերից	ԱՄՆ դոլար	0.0%	Ցպահանջ	1,140,586	1,140,586	929,596	929,596	1,167,903	1,167,903
Գրավով չապահովված փոխառություններ այլ կապակցված կողմերից	Եվրո	0.0%	Ցպահանջ	125,016	125,016	104,765	104,765	559,186	559,186
Ընդամենը տոկոսակիր պարտավորություններ				20,208,884	20,208,884	19,992,330	19,992,330	21,539,653	21,539,653

Բանկային վարկերի դիմաց գրավադրված են.

- 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 27,021,905 հազար դրամ (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 28,679,077 հազար դրամ, 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ՝ 29,711,363 հազար դրամ) հաշվեկշռային արժեքով հիմնական միջոցները (տես Ծանոթագրություն 11 (բ)),
- Ընկերության 98.7% բաժնետոմսերը (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 98.7%, 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ՝ 98.7%) (տես Ծանոթագրություն 15 (ա)):

(բ) Վարկային պայմանագրի սահմանափակման խախտում

Ընկերությունն ունի գրավով ապահովված բանկային վարկեր, որոնք կազմում են 4,230,404 հազար դրամ 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի և 5,503,101 հազար դրամ 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Պայմանագրերի պայմանների համաձայն՝ այս վարկերը ենթակա են մարման երկու տարվա ընթացքում՝ 2020թ. դեկտեմբերի 31-ից (երեք տարվա ընթացքում՝ 2019թ. դեկտեմբերի 31-ից): Վարկային պայմանագրերը ներառում են սահմանափակում, համաձայն որի ցանկացած պահի Փոխառուի իրական գուտ ակտիվները չպետք է պակաս լինեն 15,000,000,000 դրամի համարժեքից: Ընկերությունը խախտել է այս սահմանափակումը 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի, 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ: Խախտման արդյունքում վարկատուները կարող են պահանջել վարկերի մարում ըստ պահանջի, և Ընկերությունը վարկերը դասակարգել է որպես կարճաժամկետ վարկեր 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի, 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ: Այս ֆինանսական հաշվետվությունների ստորագրման ամսաթվի դրությամբ բանկերը չեն պահանջել վարկերի վաղաժամ մարում:

(գ) Պարտավորությունների փոփոխությունների և ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի համադրում

հազ. դրամ	Պարտավորություններ	
	Վարկեր և փոխառություններ	
	2020թ.	2019թ.
Մնացորդը առ 1 հունվարի	19,992,330	21,539,653
Փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված		
Մուտքեր վարկերից և փոխառություններից	1,314,237	763,592
Վարկերից և փոխառությունների մարում	(3,087,776)	(1,816,330)
Ընդամենը փոփոխություններ ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող դրամական հոսքերի հետ կապված	(1,773,539)	(1,052,738)
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխությունների հետևանքներ	1,413,124	(185,225)
Այլ փոփոխություններ		
Տոկոսային ծախս (դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից)	783,815	798,124
Վճարված տոկոսներ	(334,720)	(395,421)
Տեղափոխումներ կրեդիտորական պարտքերի կազմից՝ ցեսիայի պայմանագրերի հիման վրա	127,874	-
Հաշվանցում դեբիտորական պարտքերի դիմաց	-	(712,063)
Ընդամենը պարտավորությունների հետ կապված այլ փոփոխություններ	576,969	(309,360)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	20,208,884	19,992,330

18. Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր

հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.	1 հունվարի 2019թ.
Առևտրական կրեդիտորական պարտքեր	1,331,350	2,193,040	2,687,669
Աշխատավարձ	73,082	68,432	59,875
Ընդամենը ֆինանսական կրեդիտորական պարտքեր ընթացիկ առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքերի կազմում	1,404,432	2,261,472	2,747,544
Հաճախորդներից ստացված կանխավճարներ	436,051	1,039,183	688,940
Վճարվելիք այլ հարկեր	234,942	144,518	21,105
Արձակուրդային վճարների գծով պահուստ	35,362	27,814	29,277
Ընդամենը առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	2,110,787	3,472,987	3,486,866

Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքերի հետ կապված արժույթային և իրացվելիության ռիսկերին Ընկերության ենթարկվածության վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 19-ում:

19. Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում

(ա) Հաշվապահական հաշվառման դասակարգումներ և ֆինանսական գործիքների իրական արժեք

Բոլոր ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գնահատված իրական արժեքը մոտավորապես համապատասխանում է վերջիններիս հաշվեկշռային արժեքին՝ հիմնականում դրանց կարճաժամկետ լիներու պատճառով:

(բ) Իրական արժեքի չափում

Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ

Տեսակը	Գնահատման մեթոդը	Նշանակալի ոչ դիտելի ելակետային տվյալները
Վարկեր և փոխառություններ	Չեղյված դրամական հոսքերի մեթոդ	Կիրառելի չեն
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ*	Չեղյված դրամական հոսքերի մեթոդ	Կիրառելի չեն

* Այլ ֆինանսական պարտավորությունները ներառում են գրավով ապահովված և չապահովված բանկային վարկերը, ստացված փոխառությունները, առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքերը:

(գ) Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում

Ֆինանսական գործիքներն օգտագործելիս Ընկերությունը ենթարկվում է հետևյալ ռիսկերին.

- պարտքային ռիսկ (տես Ծանոթագրություն 19 (գ) (ii)),
- իրացվելիության ռիսկ (տես Ծանոթագրություն 19 (գ) (iii)),
- շուկայական ռիսկ (տես Ծանոթագրություն 19 (գ) (iv)):

(i) Ռիսկերի կառավարման հիմունքներ

Ղեկավարությունը պատասխանատու է Ընկերության ռիսկերի կառավարման համակարգի կազմակերպման և հսկողության համար:

Ընկերության ռիսկերի կառավարման քաղաքականության նպատակն է բացահայտել և վերլուծել այն ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Ընկերությունը, սահմանել ռիսկերի համապատասխան սահմանաչափեր և հսկողության մեխանիզմներ, ինչպես նաև հսկել ռիսկերի մակարդակները և դրանց համապատասխանությունը սահմանված սահմանաչափերին: Ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը և ընթացակարգերը կանոնավոր կերպով վերանայվում են՝ շուկայական պայմանների և Ընկերության գործունեության փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով: Դասընթացների և կառավարման ստանդարտների և ընթացակարգերի միջոցով Ընկերությունը նպատակ ունի ստեղծել հսկողության կանոնակարգված և գործող համակարգ, որտեղ բոլոր աշխատակիցները հստակ պատկերացում ունեն իրենց դերերի և պարտականությունների մասին:

(ii) Պարտքային ռիսկ

Պարտքային ռիսկը ֆինանսական կորուստ կրելու ռիսկն է, երբ բաժանորդը կամ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմը չի կատարում իր պայմանագրային պարտականությունները: Պարտքային ռիսկն առաջանում է հիմնականում բաժանորդներից ստացվելիք դեբիտորական պարտքերի հետ կապված:

Ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը ներկայացնում է առավելագույն ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին:

Ստորև ներկայացված է շահույթում կամ վնասում ճանաչված ֆինանսական ակտիվների արժեզրկումից կորուստները:

հազ. դրամ	2020թ.	2019թ.
Հաճախորդների հետ պայմանագրերից առաջացած առևտրական դեբիտորական պարտքերի արժեզրկումից կորստի հակադարձում	-	(1,724)
Այլ դեբիտորական պարտքերի դուրսգրում	8,379	24,772
	8,379	23,048

Առևտրական դեբիտորական պարտքեր

Պարտքային ռիսկին Ընկերության ենթարկվածությունը հիմնականում կախված է յուրաքանչյուր բաժանորդի բնութագրերից: Այնուամենայնիվ, ղեկավարությունը դիտարկում է նաև այն գործոնները, որոնք կարող են ազդեցություն ունենալ իր հաճախորդների բազայի պարտքային ռիսկի վրա, այդ թվում՝ այն ոլորտին և երկրին բնորոշ պարտագանցման ռիսկը, որտեղ իրենց գործունեությունն են իրականացնում հաճախորդները: Հասույթի կենտրոնացման մանրամասները ներկայացված են Ծանոթագրություն 5-ում:

Ընկերությունում չի գործում հաճախորդների հետ կապված պարտքային ռիսկի հարցերը կարգավորող հատուկ քաղաքականություն, այնուամենայնիվ, Ընկերության հասույթի մոտ 98%-ը վերագրելի է երկու խոշոր հաճախորդների հետ իրականացվող վաճառքի գործարքներին, որոնցից մեկը կապակցված կողմ է (2019թ-ին՝ երեք հաճախորդների հետ իրականացվող վաճառքի գործարքներին, որոնցից մեկը կապակցված կողմ էր) : Այս հաճախորդներից ոչ մեկի պարտքերի մնացորդները դուրս գրված չեն կամ պարտքային առումով արժեզրկված չեն հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Առևտրական դեբիտորական պարտքերի հետ կապված պարտքային ռիսկին իր ենթարկվածությունը սահմանափակելու համար Ընկերությունը հաճախորդների համար վճարման առավելագույն ժամկետ է սահմանել երկու ամիսը:

Ընկերությունը չի պահանջում գրավ առևտրական դեբիտորական պարտքերի հետ կապված:

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության երկու ամենախոշոր հաճախորդների («Moody's») վարկանիշային գործակալության B2 արտաքին վարկանիշով հանքարդյունաբերական ընկերություն և մեծածախ առևտրով զբաղվող միջազգային ընկերություն, որը ղեկավարության գնահատմամբ մոտավորապես համապատասխանում է «Moody's» վարկանիշային գործակալության B1 վարկանիշին՝ հիմք ընդունելով մեծածախ առևտրով զբաղվող ընկերություն գործունեության երկրի վարկանիշի նվազումը երկու կետով) հաշվեկշռային արժեքը կազմում էր 1,266,525 հազար դրամ (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 565,874 հազար դրամ):

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատում հաճախորդների համար

Ընկերությունը պարտքային ռիսկին ենթարկվող ֆինանսական գործիքին տալիս է պարտքային ռիսկի վարկանշավորման մակարդակ այն տվյալների հիման վրա, որոնք օգտագործվում են կորստի ռիսկը կանխատեսելու համար (որոնք ներառում են, սակայն չեն սահմանափակվում հետևյալով՝ արտաքին վարկանիշներ, աուդիտի ենթարկված ֆինանսական հաշվետվություններ, կառավարչական հաշվետվություններ, դրամական հոսքերի կանխատեսումներ և հաճախորդների մասին մամուլում հրատարակված տեղեկատվություն), և կիրառելով պարտքային որակի վերաբերյալ փորձագետների դատողությունները: Պարտքային ռիսկի վարկանշավորման մակարդակները սահմանվում են որակական և քանակական գործոնների հիման վրա, որոնք վկայում են պարտագանգման ռիսկի մասին և համընկնում են այնպիսի գործակալությունների արտաքին վարկանշավորման սահմանումներին ինչպիսին «Moody's Investor Services»-ն է:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ պարտքային ռիսկին ենթարկվածության, առևտրական դեբիտորական պարտքերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների և հաճախորդների հետ պայմանագրերի գծով ակտիվների վերաբերյալ:

31 դեկտեմբերի 2020թ. հազ. դրամ	Կորստի միջին կշռված մակարդակ	Համախառնա հաշվեկշռային արժեք	Արժեզրկումից կորստների գծով պահուստ	Պարտքային առումով արժեզրկված
Առևտրական դեբիտորական պարտքեր և պայմանագրի գծով ակտիվներ				
Ցածր ռիսկ	0.38%	1,266,525	(4,813)	Ոչ
Կասկածելի պարտք	10.78%	44,490	(4,795)	Այո
		1,311,015	(9,608)	

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ պարտքային ռիսկին ենթարկվածության, առևտրական դեբիտորական պարտքերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների և հաճախորդների հետ պայմանագրերի գծով ակտիվների վերաբերյալ:

1 հունվարի 2019թ. հազ. դրամ	Կորստի միջին կշռված մակարդակ	Համախառնա հաշվեկշռային արժեք	Արժեզրկումից կորստների գծով պահուստ	Պարտքային առումով արժեզրկված
Առևտրական դեբիտորական պարտքեր և պայմանագրի գծով ակտիվներ				
Ցածր ռիսկ	0.38%	580,377	(2,226)	Ոչ
Կասկածելի պարտք	17.82%	41,420	(7,382)	Այո
		621,797	(9,608)	

Ընկերությունը ցածր ռիսկը սահմանում է հետևյալ կերպ.

Ցածր ռիսկ. հաճախորդը մոտ ապագայում ունի պայմանագրային դրամական հոսքերի պարտականությունները կատարելու կայուն հնարավորություն, իսկ ավելի երկար ժամկետում տնտեսական և առևտրային պայմանների անբարենպաստ փոփոխությունները քիչ հավանական է, որ նվազեցնեն պայմանագրային դրամական հոսքերի պարտականությունները կատարելու փոխառուի կարողությունը:

Կասկածելի պարտք, հաճախորդի պարտքի ամբողջական մարումը կասկածելի է և անորոշ: Գումարի մարման չափը տատանվում է ամբողջական կորստից մինչև անորոշ կորուստը, եթե չձեռնարկվեն հարցի կարգավորմանն ուղղված միջոցառումներ: Կասկածելի պարտք ունեցող հաճախորդներն սովորաբար իրենցից ներկայացնում են պարտականությունները չկատարող հաճախորդներ, որոնց համար պարտքի մնացորդի ամբողջական հավաքագրումը ռիսկային է:

Առևտրական դեբիտորական պարտքերի և պայմանագրի գծով ակտիվների արժեզրկման գծով պահուստի փոփոխություններ

Ստորև ներկայացված են առևտրական դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման գծով պահուստի փոփոխությունները տարվա ընթացքում:

հազ. դրամ	2020թ.	2019թ.
Մնացորդը առ 1 հունվարի	(9,608)	(11,332)
Կորստի պահուստի գուտ վերաչափում	-	1,724
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	(9,608)	(9,608)

Գրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունն ուներ 68,518 հազար դրամ գումարով բանկային հաշիվների մնացորդներ (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 153,851 հազար դրամ), որոնք իրենցից ներկայացնում են առավելագույն ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին այս ակտիվների գծով:

Բանկային հաշիվների մնացորդները (ընթացիկ հաշիվները) պահվում են Հայաստանի խոշոր բանկերում, և Ընկերությունը չի ակնկալում, որ բանկերը չեն կատարի իրենց պարտականությունները:

Ընկերության գնահատմամբ բանկերում պահվող ընթացիկ հաշիվների գծով արժեզրկումից կորուստ չի ճանաչվել հիմնականում վերջիններիս կարճաժամկետ բնույթի պատճառով:

(iii) Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը ենթադրում է, որ Ընկերությունը կունենա դժվարություններ ֆինանսական պարտավորությունների հետ կապված իր պարտականությունները կատարելիս, որոնք մարվելու են դրամական միջոցներ կամ այլ ֆինանսական ակտիվ տրամադրելով:

Իրացվելիության ռիսկի կառավարման հարցում Ընկերության մոտեցումն է ապահովել, որքանով հնարավոր է, բավարար իրացվելիություն սովորական և արտասովոր պայմաններում պարտավորությունները սահմանված ժամկետներում կատարելու համար՝ առանց անընդունելի կորուստներ կրելու կամ Ընկերության հեղինակությունը վտանգելու:

Ենթարկվածությունն իրացվելիության ռիսկին

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների պայմանագրային մնացած մարման ժամկետները հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, բացառությամբ գրավով ապահովված բանկային վարկերի: Գրավով ապահովված բանկային վարկերի համար ստորև ներկայացված են սկզբնական մարման ժամկետները, չնայած այն հանգամանքի, որ բանկերը կարող են պահանջել այս վարկերի ըստ պահանջի մարումը վարկային պայմանագրերի սահմանափակումը 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ խախտելու պատճառով (Ծանոթագրություն 17 (բ)): Ընկերությունը վարկերը դասակարգել է որպես կարճաժամկետ փոխառություններ 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի: Այս ֆինանսական հաշվետվությունների ստորագրման ամսաթվի դրությամբ բանկերը չեն պահանջել վարկերի վաղաժամ մարում: Ներկայացված են համախառն և չզեղչված գումարները, որոնք ներառում են գնահատված տոկոսների վճարումները:

31 դեկտեմբերի 2020թ.

հազ. դրամ	Հաշվեկշռային արժեք	Ընդամենը	Ցպահանջ	Մինչև 2 ամիս	2-12 ամիս	1-2 տարի
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Գրավով ապահովված բանկային վարկեր	4,480,939	4,605,869	-	667,665	3,832,941	105,263
Գրավով չապահովված փոխառություններ բաժնետերերից	4,724,526	4,724,526	4,724,526	-	-	-
Գրավով չապահովված փոխառություններ այլ կապակցված կողմերից	11,003,419	11,003,419	11,003,419	-	-	-
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	1,404,432	1,404,432	861,229	395,171	148,032	-
	21,613,316	21,738,246	16,589,174	1,062,836	3,980,973	105,263

31 դեկտեմբերի 2019թ.

հազ. դրամ	Հաշվեկշռային արժեք	Ընդամենը	Ցպահանջ	Մինչև 2 ամիս	2-12 ամիս	1-2 տարի
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Գրավով ապահովված բանկային վարկեր	5,503,101	5,897,185	-	757,060	1,541,364	3,598,761
Գրավով չապահովված փոխառություններ բաժնետերերից	4,693,621	4,693,621	4,693,621	-	-	-
Գրավով չապահովված փոխառություններ այլ կապակցված կողմերից	9,795,608	9,795,608	9,795,608	-	-	-
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	2,261,472	2,289,287	1,702,432	371,294	215,561	-
	22,253,802	22,675,701	16,191,661	1,128,354	1,756,925	3,598,761

Չի ակնկալվում, որ մարման ժամկետների վերլուծությունում ներառված դրամական հոսքերը կարող են առաջանալ նշվածից նշանակալիորեն ավելի վաղ կամ նշանակալիորեն տարբեր գումարներով:

Սահմանափակումների խախտման հետևանքով գրավով ապահովված ընդհանուր բանկային վարկերից 4,375,676 հազար դրամ գումարով վարկերը (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 3,491,654 հազար դրամ) դասակարգվել են որպես ցպահանջ: Դեկավարությունը բանկից չի ստացել վարկերի մարումը ժամկետից շուտ պահանջելու իրավունքից հրաժարվելու մասին գրություն, քանի որ անկախ խախտումից այս վարկերի մարման ժամկետը լրանում է 2021թ-ին, և Ընկերությունը մտադիր է վերաֆինանսավորել վարկերը մարման ժամկետին:

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության ընթացիկ պարտավորությունները գերազանցում էին ընթացիկ ակտիվները 15,387,041 հազար դրամով (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 18,152,001 հազար դրամով): 22,538,593 հազար դրամ գումարով ընդհանուր ընթացիկ պարտավորություններից 15,727,945 հազար դրամ գումարով պարտավորություններն իրենցից ներկայացնում են բաժնետերերից և այլ կապակցված կողմերից ստացված փոխառությունները:

Ընկերության վերջնական վերահսկող կողմը մտադրություն է հայտնել Ընկերությանը ցուցաբերել ֆինանսական և այլ աջակցություն մոտ ապագայում:

Հաշվի առնելով վերը նշված փաստերը՝ ղեկավարությունը գտնում է, որ չկա էական անորոշություն անընդհատության հիմունքով գործունեությունը շարունակելու Ընկերության կարողության հետ կապված:

(iv) Ծուկայական ռիսկ

Ծուկայական ռիսկն Ընկերության եկամտի կամ ֆինանսական գործիքների արժեքի տատանման ռիսկն է շուկայական գների, օրինակ՝ արտարժույթի փոխարժեքների, տոկոսադրույքների և բաժնետոմսերի գների փոփոխությունների հետևանքով: Ծուկայական ռիսկի կառավարման նպատակն է կառավարել և հսկել շուկայական ռիսկին ենթարկվածությունը և պահպանել այն ընդունելի սահմանաչափերում՝ միաժամանակ ապահովելով ռիսկի դիմաց եկամտաբերության օպտիմալացումը:

Արժույթային ռիսկ

Ընկերությունը ենթարկվում է արժույթային ռիսկին այնքանով, որքանով արժույթները, որոնցով արտահայտված են վաճառքի ու գնումների գործառնությունները և փոխառությունները, չեն համապատասխանում Ընկերության ֆունկցիոնալ արժույթին: Այս գործառնություններն հիմնականում իրականացվում են ԱՄՆ դոլարով և եվրոյով:

Ենթարկվածությունն արժույթային ռիսկին

Ստորև ներկայացված է Ընկերության ենթարկվածությունն արժույթային ռիսկին:

հազ. դրամ	ԱՄՆ դոլարով արտահայտված 31 դեկտեմբերի 2020թ.	Եվրոյով արտահայտված 31 դեկտեմբերի 2020թ.	ԱՄՆ դոլարով արտահայտված 31 դեկտեմբերի 2019թ.	Եվրոյով արտահայտված 31 դեկտեմբերի 2019թ.
Առևտրական դեբիտորական պարտքեր	815,183	-	-	-
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	6,201	-	308	59,923
Առևտրական կրեդիտորական պարտքեր	-	(22,439)	(199,150)	(36,928)
Վարկեր և փոխառություններ	(16,921,150)	(298,261)	(16,557,939)	(545,952)
Զուտ ենթարկվածություն	(16,099,764)	(320,700)	(16,756,781)	(522,957)

Տարվա ընթացքում կիրառվել են արտարժույթի հետևյալ փոխարժեքները.

ՀՀ դրամով	Միջին փոխարժեք	Սփոթ փոխարժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ	
	2019թ.	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
1 ԱՄՆ դոլար	489.31	522.59	479.70
1 եվրո	559.30	641.11	553.65

Զգայնության վերլուծություն

Ստորև ներկայացված դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի ողջամտորեն հնարավոր աճը (նվազումը) այլ արտարժույթների նկատմամբ կազդեր արտարժույթով արտահայտված ֆինանսական գործիքների չափման վրա և նախքան հարկումը շահույթի կամ վնասի վրա ստորև ներկայացված գումարների չափով: Վերլուծությունն իրականացնելիս ենթադրվում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես տոկոսադրույքները, կմնան անփոփոխ և հաշվի չի առնվում կանխատեսվող վաճառքների և գնումների ազդեցությունը:

հազ. դրամ	Աճ	Նվազում
	Շահույթ կամ վնաս	Շահույթ կամ վնաս
31 դեկտեմբերի 2020թ.		
ՀՀ դրամի փոխարժեքի 10% փոփոխություն ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ	1,609,977	(1,609,977)
ՀՀ դրամի փոխարժեքի 10% փոփոխություն եվրոյի նկատմամբ	32,070	(32,070)
31 դեկտեմբերի 2019թ.		
ՀՀ դրամի փոխարժեքի 10% փոփոխություն ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ	1,675,678	(1,675,678)
ՀՀ դրամի փոխարժեքի 10% փոփոխություն եվրոյի նկատմամբ	52,296	(52,296)

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքների փոփոխություններն ազդեցություն են ունենում հիմնականում վարկերի և փոխառությունների վրա՝ փոխելով կամ դրանց իրական արժեքը (հաստատուն տոկոսադրույքով պարտք) կամ ապագա դրամական հոսքերը (փոփոխուն տոկոսադրույքով պարտք): Դեկավարությունը չի կիրառում հաստատուն կամ փոփոխուն տոկոսադրույքների նկատմամբ Ընկերության ենթարկվածությունը որոշող ձևակերպված քաղաքականություն: Այնուամենայնիվ, նոր վարկերի կամ փոխառությունների դեպքում դեկավարությունը հիմնվում է իր դատողությունների վրա որոշելու համար, թե որ տոկոսադրույքը՝ հաստատուն թե փոփոխուն, ավելի բարենպաստ կլինի Ընկերության համար մինչև մարման ժամկետն ակնկալվող ժամանակաշրջանի ընթացքում:

Ենթարկվածությունը տոկոսադրույքի ռիսկին

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Ընկերության տոկոսակիր ֆինանսական գործիքների տոկոսադրույքների կառուցվածքը հետևյալն էր.

հազ. դրամ	Հաշվեկշռային արժեք	
	31 դեկտեմբերի 2020թ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.
Հաստատուն տոկոսադրույքով գործիքներ		
Ֆինանսական պարտավորություններ	14,392,002	14,405,930
	14,392,002	14,405,930

Հաստատուն տոկոսադրույքով ֆինանսական պարտավորությունները ներառում են 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 4,480,939 հազար դրամ ընդհանուր գումարով հաստատուն տոկոսադրույքով բանկային վարկերը (2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 5,503,101 հազար դրամ), որոնց հետ կապված բանկերը հնարավորություն ունեն վերանայել տոկոսադրույքը Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի (ՀՀ ԿԲ) կողմից սահմանված հիմնական տոկոսադրույքի փոփոխության դեպքում, և Ընկերությունը հնարավորություն ունի կամ համաձայնվել վերանայված տոկոսադրույքի հետ, կամ մարել վարկն անվանական արժեքով առանց տուգանքի:

Իրական արժեքի գգայնության վերլուծություն հաստատուն տոկոսադրույքով գործիքների համար

Ընկերությունը չի հաշվառում հաստատուն տոկոսադրույքով ֆինանսական գործիքները որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող կամ վաճառքի համար մատչելի: Ուստի, հաշվետու ամսաթվի դրությամբ տոկոսադրույքների փոփոխությունն ազդեցություն չէր ունենա շահույթի կամ վնասի կամ սեփական կապիտալի վրա:

20. Պայմանական դեպքեր

(ա) Ապահովագրություն

Հայաստանի Հանրապետությունում ապահովագրական ծառայությունների ոլորտը զարգացման փուլում է, և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են այլ երկրներում, դեռ չեն կիրառվում Հայաստանում: Ընկերությունն ամբողջովին չի ապահովագրել իր հիմնական միջոցները և սարքավորումները, այն ապահովագրված չէ նաև գործունեության ընդհատումից և երրորդ կողմերի նկատմամբ պարտավորություններից, որոնք կարող են առաջանալ գույքին կամ շրջակա միջավայրին վնաս հասցնելուց՝ Ընկերության տարածքում տեղի ունեցած պատահարների կամ վերջինիս գործունեության հետևանքով: Քանի դեռ Ընկերությունը չունի համապատասխան ապահովագրական ծածկույթ, գոյություն ունի ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է զգալի անբարենպաստ ազդեցություն ունենալ Ընկերության գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

(բ) Դատական վարույթներ

Դեկավարությունը գտնում է, որ Ընկերությունը ներգրավված չէ այնպիսի դատական վարույթներում կամ այլ հայցերում, որոնք կարող են էական ազդեցություն ունենալ Ընկերության գործունեության արդյունքների կամ ֆինանսական վիճակի վրա:

(գ) Պայմանական հարկային պարտավորություններ

Հայաստանի հարկային համակարգը, լինելով համեմատաբար նոր, բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատական որոշումների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք երբեմն հստակ չեն, հակասական են, ինչը ենթադրում է տարբեր մեկնաբանություններ: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են սահմանել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն առաջադրել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել այլ երկրների ռիսկերի համեմատ շատ ավելի մեծ ռիսկեր: Դեկավարությունը գտնում է, որ համապատասխանաբար է ճանաչել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի կիրառելի հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատական որոշումների իր մեկնաբանությունների հիման վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները կարող են էական լինել այս ֆինանսական հաշվետվությունների համար, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները:

21. Կապակցված կողմեր

(ա) Մայր կազմակերպություն և վերջնական վերահսկող կողմ

Ընկերության հիմնական բաժնետերերն են՝ պրն. Միխայիլ Հարությունյանը (49.35%) և «Մարոկո Հոլդինգ Լիմիթիդ» ընկերությունը (49.35%): «Մարոկո Հոլդինգ Լիմիթիդ» ընկերությունը չի ներկայացնում հրապարակայնորեն հասանելի ֆինանսական հաշվետվություններ: Ընկերության վերջնական վերահսկող անձն է պրն. Միխայիլ Հարությունյանը:

(բ) Գործարքներ առանցքային ղեկավար անձնակազմի հետ

(i) Առանցքային ղեկավար անձնակազմի վարձատրությունը

Տարվա ընթացքում առանցքային ղեկավար անձնակազմը ստացել է ստորև ներկայացված վարձատրությունը, որը ներառված է աշխատակիցների հատուցումների գծով ծախսերում (տես Ծանոթագրություն 7):

հազ. դրամ	2020թ.	2019թ.
Աշխատավարձ և պարգևավճարներ	35,452	33,970

(ii) Գործարքներ առանցքային ղեկավար անձնակազմի հետ

Ստորև ներկայացված են առանցքային ղեկավար անձնակազմի և այն կազմակերպությունների հետ գործարքների ընդհանուր գումարը և մնացորդները, որոնց նկատմամբ առանցքային ղեկավար անձնակազմն ունի հսկողություն կամ նշանակալի ազդեցություն:

հազ. դրամ	Գործարքի գումարը ղեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար		Մնացորդը առ 31 ղեկտեմբերի	
	2020թ.	2019թ.	2020թ.	2019թ.
Փոխադրամիջոցների վարձակալություն	720	720	160	-

(գ) Այլ գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

հազ. դրամ	Գործարքի գումարը ղեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար		Մնացորդը առ 31 ղեկտեմբերի	
	2020թ.	2019թ.	2020թ.	2019թ.
Ապրանքներ և ծառայությունների վաճառք				
Համատեղ հսկողության ներքո գտնվող և բաժնետերերի հետ կապակցված կազմակերպություններ	8,836,081	5,768,764	(350,000)	(1,039,183)
Ապրանքներ և ծառայությունների գնում				
Համատեղ հսկողության ներքո գտնվող և բաժնետերերի հետ կապակցված կազմակերպություններ	(1,082,139)	(1,966,116)	(433,064)	(1,357,671)
Ստացված փոխառություններ				
Բաժնետերեր	149,500	-	(4,724,526)	(4,693,621)
Համատեղ հսկողության ներքո գտնվող և բաժնետերերի հետ կապակցված կազմակերպություններ	242,830	47,337	(11,003,419)	(9,795,608)

Կապակցված կողմերի հետ գործարքների բոլոր մնացորդները (բացառությամբ վարկերի և փոխառությունների) ենթակա են մարման կանխիկով՝ հաշվետու ամսաթվից հետ վեց ամսվա ընթացքում: Կապակցված կողմերի հետ գործարքների մնացորդները գրավով ապահովված չեն: Ընթացիկ կամ նախորդ տարում չեն ճանաչվել անհուսալի կամ կասկածելի պարտքերի գծով ծախսեր կապակցված կողմերի պարտքերի հետ կապված:

Կապակցված կողմերից ստացված փոխառությունների գծով տոկոսային ծախսը կազմում է 458,122 հազար դրամ (2019թ-ին՝ 425,016 հազար դրամ):

22. Չափման հիմունքներ

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի հիմունքով, բացառությամբ հիմնական միջոցների ելակետային արժեքի, որն իրենից ներկայացնում է հիմնական միջոցների իրական արժեքը 2019թ. հունվարի 1-ի ՖՀՄՍ անցման ամսաթվի դրությամբ:

23. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասեր

Ստորև ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար, բացառությամբ դրամական հոսքերի մասին հաշվետվության, որի ներկայացման համար անուղղակի մեթոդի փոխարեն կիրառվել է ուղղակի մեթոդը: Ղեկավարությունը գտնում է, որ ուղղակի մեթոդը տրամադրում է առավել տեղին տեղեկատվություն: Համադրելի տեղեկատվությունը վերադասակարգվել է ընթացիկ տարվա ներկայացման փոփոխությունների հետ համապատասխանություն ապահովելու համար:

(ա) Հասույթ

Բաժանորդների հետ պայմանագրերին վերաբերող Ընկերության հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մասին տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 5-ում:

(բ) Ֆինանսական եկամուտ և ֆինանսական ծախսեր

Ընկերության ֆինանսական եկամուտը և ֆինանսական ծախսերը ներառում են.

- տոկոսային եկամուտը,
- տոկոսային ծախսը,
- ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հետ կապված փոխարժեքային տարբերություններից առաջացող օգուտը կամ վնասը:

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը ճանաչվում է՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի համար գնահատված ապագա դրամական վճարումները կամ մուտքերը զեղչում է ճիշտ մինչև՝

- ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեք կամ
- ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեք:

Տոկոսային եկամուտը կամ ծախսը հաշվարկելիս արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառվում է ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքի (եթե ակտիվը պարտքային առումով արժեզրկված չէ) կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Այնուամենայնիվ, այն ֆինանսական ակտիվների համար, որոնք պարտքային առումով արժեզրկված են դարձել սկզբնական ճանաչումից հետո, տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Եթե ակտիվն այլևս չի համարվում պարտքային առումով արժեզրկված, տոկոսային եկամուտը կրկին սկսվում է հաշվարկվել համախառն հիմունքով:

Փոխարժեքային տարբերություններից առաջացող օգուտը և վնասը ներկայացվում են գուտ հիմունքով որպես ֆինանսական եկամուտ կամ ֆինանսական ծախս՝ կախված այն հանգամանքից, թե որ դիրքում է կատարվում արտարժույթի փոփոխությունը՝ գուտ շահույթի, թե՛ գուտ վնասի:

(գ) Արտարժույթով գործառնություններ

Արտարժույթով գործառնությունները վերահաշվարկվում են Ընկերության ֆունկցիոնալ արժույթի գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի այդ օրվա փոխարժեքով: Դրամային հոդվածների հետ կապված արտարժույթով գործառնությունների գծով օգուտը կամ վնասն իրենից ներկայացնում է տարբերություն ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված, ժամանակաշրջանի համար արդյունավետ տոկոսադրույքով հաշվարկված տոկոսների ու վճարումների մասով ճշգրտված ամորտիզացված արժեքի և հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործող փոխարժեքով վերահաշվարկված ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված ամորտիզացված արժեքի միջև:

Սկզբնական արժեքով չափվող արտարժույթով ոչ դրամային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործառնության ամսաթվի փոխարժեքով:

Արտարժույթի վերափոխարկումից առաջացող տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

(դ) Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումներ

Աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումների գծով պարտականությունները չափվում են առանց զեղչման և ծախսագրվում են համապատասխան ծառայությունը մատուցելիս: Պարտավորությունը ճանաչվում է այն գումարի չափով, որն ակնկալվում է վճարել որպես կարճաժամկետ դրամական միջոցների տեսքով պարգևավճար կամ շահույթի բաշխումների պլանի շրջանակում, եթե Ընկերությունն ունի ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն այդ գումարը վճարել որպես աշխատակցի անցյալ ծառայության արդյունք և կարող է արժանահավատորեն գնահատել պարտականությունը:

(ե) Հարկում

Շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է ուղղակիորեն սեփական կապիտալում կամ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված հոդվածներին:

(i) Ընթացիկ հարկ

Ընթացիկ հարկը հարկի այն գումարն է, որն ակնկալվում է վճարել կամ ստանալ տարվա հարկվող եկամտի կամ վնասի գծով՝ կիրառելով հարկի այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, և ներառում է նախորդ տարիների համար վճարման ենթակա հարկի գծով ճշգրտումները:

(ii) Հետաձգված հարկ

Հետաձգված հարկը ճանաչվում է ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլվելու նպատակով որոշվող ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակների համար օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերությունների գծով: Հետաձգված հարկ չի ճանաչվում այն ժամանակավոր տարբերությունների գծով, որոնք առաջանում են ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական ճանաչման ժամանակ բիզնեսի միավորում չհանդիսացող գործարքի արդյունքում, որն ազդեցություն չունի ո՛չ հաշվապահական և ո՛չ հարկվող շահույթի կամ վնասի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է չօգտագործված հարկային վնասների, չօգտագործված հարկային զեղչերի և նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով այն չափով, որով հավանական է, որ Ընկերությունն ապագայում կունենա հարկվող շահույթ, որի դիմաց դրանք կարող են օգտագործվել: Հետաձգված հարկային ակտիվները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և նվազեցվում են այն չափով, որով այլևս հավանական չէ, որ համապատասխան հարկային օգուտը կիրացվի:

Հետաձգված հարկը չափվում է օգտագործելով հարկի այն դրույքաչափերը, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջիններս հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են, եթե Ընկերությունը տվյալ պահին ունի ունի ընթացիկ հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցելու իրագործելի իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և հետաձգված հարկային ակտիվներն ու հետաձգված հարկային պարտավորությունները վերաբերում են շահութահարկին, որը գանձվում է նույն հարկային մարմնի կողմից նույն հարկատուից կամ տարբեր հարկատուներից, որոնք մտադիր են կամ մարել ընթացիկ հարկային պարտավորությունները և ակտիվներ գուտ հիմնուքով, կամ միաժամանակ իրացնել հարկային ակտիվները և մարել հարկային պարտավորությունները:

(գ) Պաշարներ

Պաշարները չափվում են ինքնարժեքից և իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով: Հումքի և պահեստամասերի ինքնարժեքը որոշվում է «առաջինը մուտք՝ առաջինը ելք» սկզբունքով, իսկ պատրաստի և անավարտ արտադրանքի ինքնարժեքը որոշվում է միջին կշռված արժեքի սկզբունքով և ներառում է պաշարների ձեռքբերման, արտադրության կամ վերամշակման ծախսումները և պաշարները ներկայիս վայր և առկա վիճակի բերելու հետ կապված բոլոր այլ ծախսումները: Արտադրված պաշարների և անավարտ արտադրանքի դեպքում, ինքնարժեքը ներառում է արտադրական վերադիր ծախսումների համապատասխան մասը՝ հիմք ընդունելով արտադրական նորմատիվային հզորությունը:

Իրացման գուտ արժեքը սովորական գործունեության ընթացքում վանառքի գնահատված գինն է՝ հանած համալրման և վանառքը կազմակերպելու համար անհրաժեշտ գնահատված ծախսումները:

(ե) Հիմնական միջոցներ

(i) Ծանաչում և չափում

Հիմնական միջոցների միավորները չափվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և կուտակված արժեզրկումից կորուստները:

Սկզբնական արժեքը ներառում է ակտիվի ձեռք բերմանն ուղղակիորեն վերագրելի ծախսումները: Սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների սկզբնական արժեքը ներառում է նյութերի և աշխատուժի գծով ծախսումները, նախանշած նպատակներով օգտագործման համար աշխատանքային վիճակի բերելու հետ ուղղակիորեն կապված ցանկացած այլ ծախսումները, հիմնական միջոցների ապատեղակայման և քանդման, ինչպես նաև դրանց զբաղեցրած տեղանքի վերականգնման ծախսումները և կապիտալացված փոխառության ծախսումները:

Եթե հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է օգտակար ծառայության տարբեր ժամկետ ունեցող նշանակալի մասերից, այդ մասերը հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ (հիմնական բաղադրիչներ):

Հիմնական միջոցի միավորի օտարումից ստացված օգուտը և վնասը որոշվում է համեմատելով օտարումից ստացված մուտքերը հիմնական միջոցի հաշվեկշռային արժեքի հետ և ճանաչվում են գուտ հիմնուքով «Այլ եկամուտ/Այլ ծախս» հոդվածում շահույթում կամ վնասում: Վերագնահատված ակտիվների վանառքի դեպքում, վերագնահատման պահուստի կազմում որպես վերագնահատումից աճ ներառված համապատասխան գումարը փոխանցվում է չբաշխված շահույթ:

(ii) Հետագա ծախսումներ

Հետագա ծախսումները կապիտալացվում են, երբ հավանական է, որ Ընկերություն կհոսեն այդ ծախսումների հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները:

Հիմնական միջոցների ամենօրյա սպասարկման ծախսումները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կատարմանը գույքընթաց:

(iii) Մաշվածություն

Հիմնական միջոցների միավորների մաշվածության հաշվարկը սկսվում է դրանց տեղադրման և շահագործման հանձնելու պահից, իսկ սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների դեպքում՝ վերջիններիս կառուցումն ավարտելու և շահագործման հանձնելու պահից: Մաշվածությունը հաշվարկվում է ակտիվի սկզբնական արժեքի հիման վրա՝ հանած դրա գնահատված մնացորդային արժեքը:

Մաշվածությունը որպես կանոն ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում գծային մեթոդով հիմնական միջոցների յուրաքանչյուր մասի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում, քանի որ այս մեթոդն առավել ճիշտ է արտացոլում ակտիվի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտների ստացման մոդելը:

Ստորև ներկայացված են հիմնական միջոցների նշանակալի մասերի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետներն ընթացիկ և համադրելի ժամանակաշրջանների համար:

- Ծենքեր և շինություններ	50-70 տարի,
- Հոսքագծեր	20-25 տարի,
- Մեքենաներ և սարքավորումներ	15-25 տարի,
- Փոխադրամիջոցներ	3-5 տարի:

Մաշվածության հաշվարկման մեթոդները, օգտակար ծառայության ժամկետները և մնացորդային արժեքները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և անհրաժեշտության դեպքում՝ ճշգրտվում:

(ը) Ֆինանսական գործիքներ

(i) Ծանաչում և սկզբնական չափում

Առևտրական դեբիտորական պարտքերը սկզբնապես ճանաչվում են սկզբնավորման ժամանակ: Մյուս բոլոր ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները սկզբնապես ճանաչվում են, երբ Ընկերությունը դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ:

Ֆինանսական ակտիվը (եթե այն առևտրական դեբիտորական պարտք չէ, որը չի պարունակում նշանակալի ֆինանսավորման բաղադրիչ) կամ ֆինանսական պարտավորությունը սկզբնապես չափվում է իրական արժեքով՝ գումարած, շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չչափվող հողվածի դեպքում, գործարքի գծով այն ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի է ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը: Նշանակալի ֆինանսավորման բաղադրիչ չպարունակող առևտրական դեբիտորական պարտքը սկզբնապես չափվում է գործարքի գնով:

(ii) Դասակարգում և հետագա չափում

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական ակտիվը դասակարգում է որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող՝ պարտքային ներդրումների համար, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող՝ բաժնային ներդրումների համար, կամ շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

Ֆինանսական ակտիվները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Ընկերությունը փոխում է ակտիվների կառավարման իր բիզնես մոդելը, որի դեպքում փոփոխության ազդեցությունը կրող բոլոր ֆինանսական ակտիվները վերադասակարգվում են բիզնես մոդելի փոփոխությանը հաջորդող առաջին հաշվետու ժամանակաշրջանի առաջին օրը:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախորդված չէ որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

- ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն է պահել ակտիվները պայմանագրային դրամական հոսքերը հավաքելու համար և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացում են դրամական հոսքեր, որոնք միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Բոլոր ֆինանսական ակտիվները, որոնք դասակարգված չեն որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող կամ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող, չափվում են իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով: Այս ակտիվները ներառում են բոլոր ածանցյալ ֆինանսական ակտիվները: Սկզբնական ճանաչման պահին Ընկերությունը կարող է անշրջելիորեն նախորդել ֆինանսական ակտիվը, որն այսպես բավարարում է ամորտիզացված արժեքով կամ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվելու պահանջները, որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, եթե դա թույլ կտա վերացնել կամ էականորեն նվազեցնել հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը հակառակ դեպքում կառաջանա:

Ֆինանսական ակտիվներ. Բիզնես մոդելի գնահատում

Ընկերությունը պորտֆելի մակարդակով գնահատում է այն բիզնես մոդելի նպատակը, որի շրջանակում պահվում է ակտիվը, քանի որ այս գնահատումը լավագույնս արտացոլում է գործունեությունը կառավարելու և ղեկավարությանը տեղեկատվություն տրամադրելու եղանակը: Այդ դեպքում դիտարկվում է հետևյալ տեղեկատվությունը.

- պորտֆելի համար սահմանված քաղաքականությունը և նպատակները և այդ քաղաքականության աշխատանքը գործնականում: Մասնավորապես, արդյոք ղեկավարության ռազմավարության նպատակն է ստանալ պայմանագրով նախատեսված տոկոսային եկամուտը, ապահովել տոկոսադրույքների որոշակի կառուցվածքը, ֆինանսական ակտիվների ժամկետները համապատասխանեցնել համապատասխան ֆինանսական պարտավորությունների ժամկետներին կամ դրամական միջոցների ակնկալվող արտահոսքին կամ իրացնել դրամական հոսքերն ակտիվների վաճառքի միջոցով:
- բիզնես մոդելի (և այդ բիզնես մոդելում պահվող ֆինանսական ակտիվների) վրա ազդող ռիսկերը և այդ ռիսկերի կառավարման եղանակը:
- նախորդ ժամանակաշրջաններում ֆինանսական ակտիվների վաճառքների հաճախականությունը, ծավալը և ժամկետները, այդ վաճառքների պատճառները և ապագա վաճառքների հետ կապված ակնկալիքները:

Ֆինանսական ակտիվների փոխանցումը երրորդ կողմերին այնպիսի գործարքներում, որոնք չեն բավարարում ապաճանաչման պայմանները, չի դիտարկվում որպես վաճառք այս նպատակի համար, և Ընկերությունը շարունակում է ճանաչել այդ ակտիվները:

Ֆինանսական ակտիվները, որոնք պահվում են առևտրական նպատակների համար կամ կառավարվում են և որոնց ստեղծած արդյունքը գնահատվում է իրական արժեքի հիմունքով, չափվում են իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով:

Ֆինանսական ակտիվներ. Գնահատում, թե արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը հանդիսանում են միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ

Այս գնահատման նպատակների համար «մայր գումարը» սահմանվում է որպես ֆինանսական ակտիվի իրական արժեք սկզբնական ճանաչման պահին: «Տոկոսը» բաղկացած է փողի ժամանակային արժեքի և որոշակի ժամանակահատվածում չմարված մայր գումարի հետ կապված պարտքային ռիսկի և փոխատվության հետ առնչվող այլ հիմնական ռիսկերի և ծախսերի (օրինակ՝ իրացվելիության ռիսկի և վարչական ծախսերի) համար փոխհատուցումից, ինչպես նաև շահույթի մարժայից:

Գնահատելիս, թե արդյոք պայմանագրային դրամական հոսքերը հանդիսանում են միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ, Ընկերությունը դիտարկում է գործիքի պայմանագրային պայմանները: Այս դեպքում գնահատվում է, թե արդյոք ֆինանսական ակտիվը պարունակում է այնպիսի պայմանագրային պայման, որը կարող է այնպես փոխել պայմանագրային դրամական հոսքերի ժամկետները կամ գումարը, որ ֆինանսական ակտիվը չբավարարի այդ պայմանը: Այս գնահատումն իրականացնելիս Ընկերությունը դիտարկում է հետևյալը.

- պայմանական դեպքերը, որոնք կարող են փոխել դրամական հոսքերի գումարը կամ ժամկետները,
- պայմանները, որոնք կարող են ճշգրտել պայմանագրային արժեկտրոնային տոկոսադրույքը, այդ թվում՝ փոփոխական տոկոսադրույքի պայմանները
- վաղաժամ մարման և ժամկետի երկարաձգման պայմանները,
- պայմանները, որոնք սահմանափակում են Ընկերության պահանջը որոշակի ակտիվներից առաջացող դրամական հոսքերով (օրինակ՝ առանց ռեգրեսի իրավունքի ֆինանսական ակտիվ):

Վաղաժամ մարման պայմանը համապատասխանում է միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարում հանդիսանալու չափանիշին, եթե վաղավճարման գումարն ըստ էության իրենից ներկայացնում է մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով տոկոսների չվճարված գումարները, որոնք կարող են ներառել պայմանագրի վաղաժամ դադարեցման համար ողջամիտ փոխհատուցում: Բացի այդ, պայմանագրի անվանական արժեքի նկատմամբ զեղչով կամ հավելագնով ձեռքբերված ֆինանսական ակտիվի համար վաղաժամ մարում թույլատրող կամ պահանջող պայմանն այն գումարով, որն ըստ էության իրենից ներկայացնում է պայմանագրային անվանական արժեքը գումարած հաշվեգրված (սակայն չվճարված) պայմանագրային տոկոսը (որը կարող է ներառել լրացուցիչ ողջամիտ փոխհատուցումը պայմանագրի վաղաժամ դադարեցման համար), դիտարկվում է որպես նշված չափանիշին համապատասխանող, եթե վաղաժամկետ մարման հատկանիշի իրական արժեքն աննշան է սկզբնական ճանաչման պահին:

Ֆինանսական ակտիվներ. Հետագա չափում, օգուտներ և կորուստներ

Ընկերությունն իր ֆինանսական ակտիվները դասում է ամորտիզացված արժեքով չափվող գործիքների դասին: Այս ակտիվները հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ամորտիզացված արժեքը նվազեցվում է արժեզրկումից կորուստների չափով: Տոկոսային եկամուտը, փոխարժեքային տարբերություններից առաջացող օգուտը և վնասը և արժեզրկումը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Ապաճանաչումից առաջացող օգուտը կամ կորուստը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Ֆինանսական պարտավորություններ. Դասակարգում, հետագա չափում, օգուտներ և կորուստներ

Ֆինանսական պարտավորությունները դասակարգվում են որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող: Ֆինանսական պարտավորությունը դասակարգում է որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, եթե այն դասվում է առևտրական նպատակներով պահվող գործիքների դասին, հանդիսանում է ածանցյալ գործիք կամ նախորոշված է որպես այդպիսին սկզբնական ճանաչման պահին: Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորությունները չափվում են իրական արժեքով, իսկ դրանց գծով գուտ օգուտը և կորուստները, ներառյալ՝ տոկոսային ծախսը, ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Այլ ֆինանսական պարտավորությունները հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Տոկոսային ծախսը և փոխարժեքային տարբերություններից առաջացող օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Ապաճանաչումից առաջացող ցանկացած օգուտը կամ կորուստը նույնպես ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

(iii) **Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխում**

Ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները փոփոխվում են, Ընկերությունը գնահատում է, թե արդյոք փոփոխված ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են («նշանակալի փոփոխություն»), ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս դեպքում սկզբնական ֆինանսական ակտիվն ապանանաչվում է և ճանաչվում է նոր ֆինանսական ակտիվ՝ իրական արժեքով:

Ընկերությունն իրականացնում է փոփոխության նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում, այսինքն, գնահատում է, թե արդյոք սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբերվում են փոփոխված կամ փոխարինված ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերից: Ընկերությունը գնահատում է փոփոխության նշանակալի լինելը դիտարկելով քանակական և որակական գործոնները հետևյալ հերթականությամբ՝ որակական գործոններ, քանակական գործոններ, որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցություն: Եթե դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են, ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս գնահատումն իրականացնելիս Ընկերությունը կիրառում է ֆինանսական պարտավորությունների ապանանաչման համար օգտագործված ուղեցույցին նմանատիպ ուղեցույց:

Ընկերությունը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ֆինանսական ակտիվի արժույթի փոփոխություն,
- գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- ֆինանսական ակտիվի պայմանների այնպիսի փոփոխություն, որը հանգեցնում է միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ հանդիսանալու չսպիանիշի հետ անհամապատասխանությանը (օրինակ՝ փոխարկման պայմանի ներառում):

Եթե ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող փոփոխված ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր չեն, փոփոխությունը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապանանաչմանը: Այս դեպքում, Ընկերությունը վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը և համախառն հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտումից առաջացող գումարը ճանաչում է որպես փոփոխությունից օգուտ կամ կորուստ՝ շահույթի կամ վնասի կազմում: Ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը վերահաշվարկվում է որպես վերաբանակցված կամ փոփոխված պայմանագրային դրամական հոսքերի ներկա արժեք, որոնք գեշվում են ֆինանսական ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով: Ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճշգրտում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվի մնացած ժամկետի ընթացքում:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ընկերությունն ապանանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ փոխվում են վերջինիս պայմանները և երբ փոփոխված պարտավորության դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Այս դեպքում փոփոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն՝ իրական արժեքով: Մարված ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի և փոփոխված պայմաններով նոր ֆինանսական պարտավորության արժեքի տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Եթե փոփոխությունը (կամ փոխանակումը) չի հանգեցնում ֆինանսական պարտավորության ապանանաչմանը, Ընկերությունը կիրառում է այն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը, համաձայն որի ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը ճշգրտվում է, երբ փոփոխությունը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապանանաչման, այսինքն, Ընկերությունը ճանաչում է փոփոխության (կամ փոխանակման) արդյունքում առաջացող ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքի ճշգրտումը շահույթում կամ վնասում փոփոխության (կամ փոխանակման) ամսաթվի դրությամբ:

Գոյություն ունեցող ֆինանսական պարտավորությունների դրամական հոսքերի փոփոխությունները չեն դիտարկվում որպես փոփոխություն, եթե բխում են գոյություն ունեցող պայմանագրային պայմաններից:

Ընկերությունն իրականացնում է փոփոխության նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում՝ դիտարկելով որակական գործոնները, քանակական գործոնները և որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցությունը: Ընկերությունը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ֆինանսական պարտավորության արժույթի փոփոխություն,
- գրավի կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցների փոփոխություն,
- փոխարկման հնարավորության ներառում,
- ֆինանսական պարտավորության ստորադասության փոփոխություն:

Քանակական գնահատման համար պայմանները նշանակալիորեն տարբեր են, եթե նոր պայմաններով դրամական հոսքերի զեղչված ներկա արժեքը, ներառյալ վճարված վճարները զուտ ստացված վճարներով և զեղչված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով, նվազագույնը 10 տոկոսով տարբերվում է սկզբնական ֆինանսական պարտավորության մնացած դրամական հոսքերի զեղչված ներկա արժեքից: Եթե փոխանակումը կամ պայմանների փոփոխումը չի հաշվառվում որպես մարում, ապա ցանկացած կրած ծախսում կամ վճար ճշգրտում է պարտավորության հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում փոփոխված պարտավորության մնացած ժամկետի ընթացքում:

(iv) Ապահանջում

Ֆինանսական ակտիվներ

Ընկերությունն ապահանջում է ֆինանսական ակտիվն այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը, կամ երբ փոխանցում է դրամական հոսքեր ստանալու իրավունքներն այնպիսի գործարքում, որում փոխանցվում են ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, կամ որում Ընկերությունը ոչ փոխանցում, ոչ էլ պահպանում է սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն և հատույցները և չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ հսկողությունը:

Ընկերությունն իրականացնում է գործարքներ, որոնց շրջանակում փոխանցում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված ակտիվները, սակայն պահպանում է փոխանցված ակտիվների սեփականության հետ կապված կամ բոլոր, կամ, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները: Նման դեպքերում փոխանցված ակտիվները չեն ապահանջվում:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ընկերությունն ապահանջում է ֆինանսական պարտավորությունն այն դեպքում, երբ իր պայմանագրային պարտականությունները կատարվում են, կամ չեղյալ են համարվում, կամ ուժը կորցնում են: Ընկերությունը նաև ապահանջում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ փոփոխվում են վերջինիս պայմանները և երբ փոփոխված պարտավորությունից առաջացող դրամական հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են, որի դեպքում փոփոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն՝ իրական արժեքով:

Ֆինանսական պարտավորության ապահանջման ժամանակ մարված ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի և վճարված հատուցման (ներառյալ՝ փոխանցված ցանկացած ոչ դրամային ակտիվները կամ ստանձնած պարտավորությունները) միջև տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

(v) Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են և ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացվում է զուտ գումարն այն և միայն այն դեպքում, երբ Ընկերությունը տվյալ պահին ունի գումարները հաշվանցելու իրագործելի իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և մտադիր է կամ հաշվարկն իրականացնել զուտ հիմունքով, կամ իրացնել ակտիվը և մարել պարտավորությունը միաժամանակ:

(թ) Բաժնետիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսեր

Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ: Սովորական բաժնետոմսերի և բաժնետոմսերի օպցիոններին թողարկմանն ուղղակիորեն վերագրելի լրացուցիչ ծախսումները ճանաչվում են որպես սեփական կապիտալի նվազեցում՝ առանց հարկերի:

(ժ) Արժեզրկում

(i) Ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական գործիքներ

Ընկերությունը ճանաչում է կորստի պահուստ ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներից ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով:

Առևտրական դեբիտորական պարտքերի գծով կորստի պահուստը միշտ չափվում է ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներին հավասար գումարով:

Երբ Ընկերությունը որոշում է, թե արդյոք տեղի է ունեցել ֆինանսական ակտիվի գծով պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ սկզբնական ճանաչումից ի վեր և երբ գնահատում է ակնկալվող պարտքային կորուստները, այն դիտարկում է ողջամիտ և հիմնավորված տեղեկատվությունը, որը տեղին է և հասանելի առանց անհարկի ծախսումների կամ ջանքերի: Գնահատումը ներառում է քանակական և որակական տվյալները, Ընկերության անցյալ ժամանակաշրջանների փորձի և պարտքի հիմնավորված գնահատման վրա հիմնված վերլուծությունը և ապագայամետ տեղեկատվությունը:

Ընկերությունը ենթադրում է, որ տեղի է ունեցել ֆինանսական ակտիվի գծով պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ, եթե այն ավելի քան 30 օր ժամկետանց է:

Ընկերությունը համարում է, որ ֆինանսական ակտիվի գծով տեղի է ունեցել պարտագանցում, եթե՝

- հավանական չէ, որ փոխառուն ամբողջությամբ կկատարի պարտքի հետ կապված իր պարտականություններն Ընկերության նկատմամբ, եթե Ընկերությունը չձեռնարկի այնպիսի գործողություններ, ինչպիսին գրավի իրացումն է (առկայության դեպքում), կամ
- ֆինանսական ակտիվն ավելի քան 90 օր ժամկետանց է:

Ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստներն այն ակնկալվող պարտքային կորուստներն են, որոնք առաջանում են բոլոր հնարավոր պարտագանցման դեպքերից ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի ընթացքում:

12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստների գումարն ամբողջ ժամկետում ակնկալվող պարտքային կորուստների մի մասն է, որն իրենից ներկայացնում է այն ակնկալվող պարտքային կորուստները, որոնք առաջանում են ֆինանսական գործիքի գծով հաշվետու ամսաթվից հետո 12 ամսում (կամ ավելի կարճ ժամկետի ընթացքում, եթե գործիքի ակնկալվող ժամկետը պակաս է 12 ամսից) հնարավոր պարտագանցման դեպքերից:

Առավելագույն ժամկետը, որը դիտարկվում է ակնկալվող պարտքային կորուստները չափելիս, պայմանագրի առավելագույն ժամկետն է, որի ընթացքում կազմակերպությունը ենթարկված է պարտքային ռիսկին:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների չափում

Ակնկալվող պարտքային կորուստներն իրենցից ներկայացնում են պարտքային կորուստների հավանականությամբ կշռված պարտքային կորուստների գնահատականը: Պարտքային կորուստները չափվում են որպես բոլոր դրամական պակասուրդների ներկա արժեք (պայմանագրին համապատասխան Ընկերությանը հասանելիք դրամական հոսքերի և Ընկերության կողմից ակնկալվող ստացվելիք դրամական հոսքերի միջև տարբերությունը):

Ակնկալվող պարտքային կորուստները զեղչվում են ֆինանսական ակտիվի արդյունավետ տոկոսադրույքով:

Պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Ընկերությունը գնահատում է ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները պարտքային առումով արժեզրկված լինելու տեսանկյունից: Ֆինանսական ակտիվը պարտքային առումով արժեզրկված է, երբ տեղի են ունեցել մեկ կամ մի քանի դեպքեր, որոնք բացասական ազդեցություն ունեն այդ ֆինանսական ակտիվի գնահատված ապագա դրամական հոսքերի վրա:

Ֆինանսական ակտիվի պարտքային առումով արժեզրկված լինելու ապացույցներից են հետևյալ դեպքերի վերաբերյալ դիտելի տվյալները.

- փոխառուի կամ թողարկողի նշանակալի ֆինանսական դժվարությունները,
- պայմանագրի խախտումը, ինչպիսին է՝ պարտագանցումը կամ ավելի քան 90 օր ժամկետանց դառնալը,
- Ընկերության կողմից փոխառության կամ փոխառվության պայմանների այնպիսի վերանայումը, որն Ընկերությունը այլ պայմաններում չէր դիտարկի,
- հավանականությունը, որ փոխառուն կսնկվանա կամ այլ կերպ ֆինանսապես կվերակազմակերպվի:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների ներկայացումը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով կորուստի պահուստը նվազեցվում է այդ ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքից:

Դուրսգրում

Ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը դուրս է գրվում, երբ Ընկերությունը չունի ֆինանսական ակտիվն ամբողջությամբ կամ կամ դրա մի մասը փոխհատուցելու հիմնավոր ակնկալիք: Ֆիզիկական անձ հանդիսացող հաճախորդների համար Ընկերությունը կիրառում է համախառն հաշվեկշռային արժեքի դուրսգրման քաղաքականություն ֆինանսական ակտիվի ավելի քան 180 օր ժամկետանց լինելու դեպքում՝ հիմք ընդունելով նմանատիպ ակտիվների գծով գծով գումարների փոխհատուցման անցյալ ժամանակաշրջանների փորձը: Իրավաբանական անձ հանդիսացող հաճախորդների համար Ընկերությունն իրականացնում է դուրսգրման ժամկետների և գումարի առանձին գնահատում՝ ելնելով փոխհատուցման ողջամիտ ակնկալիքներից: Ընկերությունը չի ակնկալում դուրսգրված գումարների էական փոխհատուցում: Այնուամենայնիվ, դուրսգրված ֆինանսական ակտիվները կարող են դեռևս հանդիսանալ կատարողական գործողությունների առարկա՝ հասանելի գումարների փոխհատուցման հետ կապված Ընկերության ընթացակարգերի հետ համապատասխանությունն ապահովելու համար:

(ii) Ոչ ֆինանսական ակտիվներ

Ընկերության ոչ ֆինանսական ակտիվների, բացառությամբ պաշարների և հետաձգված հարկային ակտիվների, հաշվեկշռային արժեքը վերանայվում է յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ որոշելու համար, թե արդյոք առկա է որևէ հայտանիշ, ըստ որի ակտիվը կարող է արժեզրկված համարվել: Եթե որևէ այդպիսի հայտանիշ առկա է, ապա գնահատվում են ակտիվի փոխհատուցվող գումարը:

Արժեզրկման ստուգման նպատակով ակտիվները, որոնց արժեզրկումը հնարավոր չէ գնահատել անհատական հիմունքով, խմբավորվում են ակտիվների փոքրագույն խմբերի, որոնք շարունակական օգտագործման արդյունքում առաջացնում են այլ ակտիվներից կամ ակտիվների խմբերից կամ դրամաստեղծ միավորից մեծապես անկախ դրամական միջոցների ներհոսքեր:

Ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի փոխհատուցվող գումարը որոշվում է որպես հետևյալ երկու մեծություններից առավելագույնը. օգտագործման արժեք և իրական արժեք՝ հանած վաճառքի ծախսումները: Օգտագործման արժեքը գնահատելիս գնահատված ապագա դրամական հոսքերը զեղչվում են մինչև իրենց ներկա արժեքը՝ օգտագործելով զեղչման մինչև հարկումը դրույքը, որն արտացոլում է փողի ժամանակային արժեքի ընթացիկ շուկայական գնահատումները և ակտիվին կամ դրամաստեղծ միավորին հատուկ ռիսկերը:

Արժեզրկումից կորուստ ճանաչվում է, երբ ակտիվի կամ նրա դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է գնահատված փոփոխատուցվող գումարը:

Արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Դրամաստեղծ միավորի (միավորների խմբի) ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը նվազեցնելու նպատակով արժեզրկումից կորուստը բաշխվում է համամասնորեն:

Նախորդ ժամանակաշրջաններում ճանաչված արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ բացահայտելու համար, թե առկա է արդյոք որևէ հայտանիշ, ըստ որի արժեզրկումից կորուստը հնարավոր է, որ այլևս գոյություն չունի կամ նվազել է: Արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է, եթե տեղի են ունեցել փոփոխություններ փոփոխատուցվող գումարը որոշելիս օգտագործված գնահատականներում: Արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է միայն այն չափով, որքանով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը չի գերազանցում այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլիներ (առանց համապատասխան մաշվածության կամ ամորտիզացիայի), եթե արժեզրկումից կորուստ ճանաչված չլիներ:

(ի) Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Ընկերությունը՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, ներկա պահին ունի իրավական կամ կառուցողական պարտականություն, որը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու համար կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Պահուստները որոշվում են զեղչելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերը զեղչման մինչև հարկումը դրույքով, որն արտացոլում է փողի ժամանակային արժեքի ընթացիկ շուկայական գնահատումները և այդ պարտավորությանը հատուկ ռիսկերը: Չեղչի գծով ծախսը ճանաչվում է որպես ֆինանսական ծախս:

24. Դեռևս չկիրառվող նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Մի շարք նոր ստանդարտներ գործում են 2020թ. հունվարի 1-ին կամ հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար, և թույլատրվում է այդ ստանդարտների վաղաժամ կիրառումը: Այնուամենայնիվ, այս ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս Ընկերությունը վաղաժամ չի կիրառել նոր կամ փոփոխված ստանդարտները, որոնք, ինչպես ակնկալվում է, նշանակալի ազդեցություն չեն ունենա Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

(ա) Անբարենպաստ պայմանագրեր. Պայմանագրի կատարման ծախսումներ (ՀՀՄՍ 37 փոփոխություններ)

Փոփոխությունները հստակեցնում են, թե որ ծախսումներն է Ընկերությունը ներառում պայմանագրի անբարենպաստ լինելը գնահատելու համար պայմանագրի կատարման ծախսումները որոշելիս: Փոփոխությունները գործում են 2022թ. հունվարի 1-ին կամ հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար՝ փոփոխություններն առաջին անգամ կիրառելու ամսաթվի դրությամբ առկա պայմանագրերի համար: Սկզբնական կիրառման ամսաթվի դրությամբ փոփոխությունների կիրառման կուտակային հետևանքը ճանաչվում է որպես չբաշխված շահույթի կամ սեփական կապիտալի այլ բաղադրիչների սկզբնական մնացորդի ճշգրտում՝ ըստ կիրառելիության: Համադրելի տեղեկատվությունը չի վերահաշվարկվում: Ընկերությունը որոշել է, որ 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առկա բոլոր պայմանագրերը կավարտվեն մինչ փոփոխությունների ուժի մեջ մտնելը:

(բ) Ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխում. Փուլ 2 (ՖՀՄՍ 9, ՀՀՄՍ 39, ՖՀՄՍ 7, ՖՀՄՍ 4 և ՖՀՄՍ 16 փոփոխություններ)

Փոփոխություններն անդրադառնում են այն հարցերին, որոնք կարող են ազդեցություն ունենալ ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխման արդյունքում, ներառյալ փոփոխությունների ազդեցությունը պայմանագրային դրամական հոսքերի կամ հեջավորման հարաբերությունների վրա՝ ուղենիշային տոկոսադրույքն այլընտրանքային ուղենիշային

տոկոսադրույքով փոխարինելու դեպքում: Փոփոխությունները նախատեսում են ազատում ՖՀՄՍ 9, ՀՀՄՍ 39, ՖՀՄՍ 7, ՖՀՄՍ 4 և ՖՀՄՍ 16 որոշակի պահանջներից, որոնք վերաբերում են.

- ֆինանսական ակտիվների, ֆինանսական պարտավորությունների և վարձակալության գծով պարտավորությունների հետ կապված պայմանագրային դրամական հոսքերը որոշելու հիմքի փոփոխություններին և
- հեջի հաշվառմանը:

(i) *Դրամական հոսքերը որոշելու հիմքի փոփոխություն*

Փոփոխությունները Ընկերությունից կպահանջեն հաշվառել ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության գծով պայմանագրային դրամական հոսքերը որոշելու հիմքի փոփոխությունը՝ թարմացնելով ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության արդյունավետ տոկոսադրույքն ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխման հետ կապված:

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը չունի LIBOR դրույքով գրավով ապահովված բանկային վարկեր, որոնք ենթակա են բարեփոխման IBOR դրույքով:

(ii) *Հեջի հաշվառում*

Փոփոխությունները նախատեսում են բացառություններ հեջի հաշվառման պահանջների հետ կապված հետևյալ ոլորտներում.

- Թույլ տալ փոփոխություն հեջավորման հարաբերության նախորդման հետ կապված բարեփոխմամբ պահանջվող փոփոխություններն արտացոլելու համար:
- Բարեփոխմամբ պահանջվող փոփոխություններն արտացոլելու համար դրամական հոսքերի հեջում հեջավորված հոդվածի գծով փոփոխություն կատարելիս՝ դրամական հոսքերի հեջի պահուստում կուտակված գումարը կդիտարկվի որպես հիմնված այն այլընտրանքային ուղենիշային տոկոսադրույքի վրա, որով որոշվում են հեջավորված ապագա դրամական հոսքերը:
- Երբ հոդվածների խումբը նախորոշվում է որպես հեջավորված հոդված, և խմբի հոդվածի հետ կապված կատարվում է փոփոխություն բարեփոխմամբ պահանջվող փոփոխություններն արտացոլելու համար, հեջավորված հոդվածները բաշխվում են ենթախմբերի հեջավորվող ուղենիշային տոկոսադրույքների հիման վրա:
- Եթե Ընկերությունը ողջամտորեն ակնկալում է, որ այլընտրանքային ուղենիշային տոկոսադրույքն առանձին նույնականացվող է 24 ամսվա ընթացքում, ապա չի արգելվում տոկոսադրույքը նախորոշել որպես պայմանագրորեն չհատկորոշված ռիսկային բաղադրիչ, եթե այն առանձին նույնականացվող չէ նախորոշման ամսաթվի դրությամբ:

Հեջի հաշվառման բացակայության հետևանքով Ընկերությունը չի ակնկալում որևէ ազդեցություն IBOR-ի անցման հետ կապված:

(iii) *Բացահայտում*

Փոփոխություններն Ընկերությունից կպահանջեն բացահայտել լրացուցիչ տեղեկատվություն ուղենիշային տոկոսադրույքի բարեփոխման արդյունքում առաջացող ռիսկերին Ընկերության ենթարկվածության և ռիսկերի կառավարման համար իրականացվող համապատասխան գործունեության վերաբերյալ:

(iv) *Անցում*

Ընկերությունը մտադիր է կիրառել փոփոխությունները 2021թ. հունվարի 1-ից: Փոփոխությունների կիրառումն ազդեցություն չի ունենա 2020թ. կամ նախորդ ժամանակաշրջանների համար ներկայացված գումարների վրա:

(գ) Այլ ստանդարտներ

Ստորև ներկայացված նոր կամ փոփոխված ստանդարտներն ըստ ակնկալիքների նշանակալի ազդեցություն չեն ունենա Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

- Covid-19 բռնկման հետ հետ կապված զիջումներ վարձակալության գծով (ՖՀՄՍ 16-ի փոփոխություններ)
- Հիմնական միջոցներ. Մուտքեր նախքան նպատակային օգտագործումը (ՀՀՄՍ 16-ի փոփոխություններ)
- Ֆինանսական հաշվետվությունների հայեցակարգային հիմունքներին հղումներ (ՖՀՄՍ 3-ի փոփոխություններ)
- Պարտավորությունների դասակարգում ընթացիկ և ոչ ընթացիկ պարտավորությունների (ՀՀՄՍ 1-ի փոփոխություններ)
- ՖՀՄՍ 17 «Ապահովագրության պայմանագրեր» և ՖՀՄՍ 17 «Ապահովագրության պայմանագրեր» փոփոխություններ